

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI

Antalya Ticaret ve Sanayi Odası

**Durmuş YILMAZ
Başkan**

2 Nisan 2009

Sunum Planı

- I. Uluslararası Gelişmeler
- II. Küresel Mali Krizin Türkiye Ekonomisine Etkileri
- III. Türkiye'de Finansal İstikrar
- IV. Enflasyon Görünümü
- V. Para Politikası Duruşu

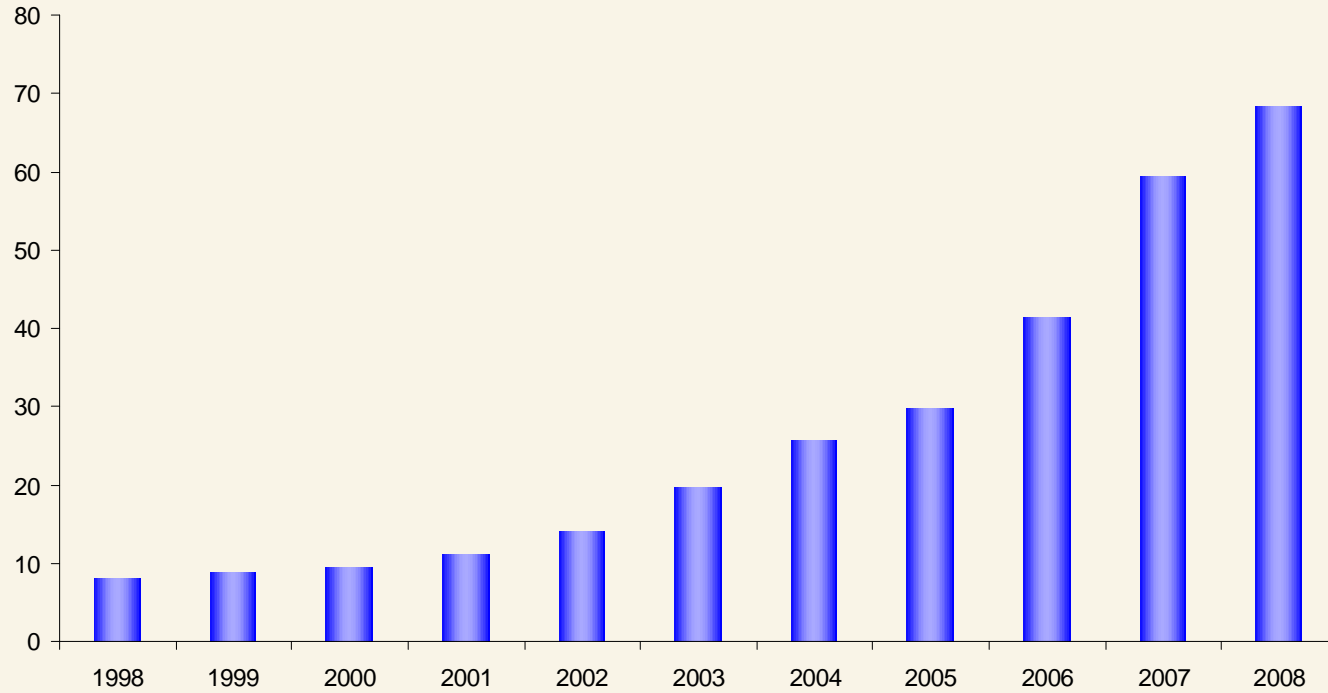
I. Uluslararası Gelişmeler

Küresel Mali Kriz

Bu krizin geçmişte yaşanmış bankacılık krizlerinden en önemli farkı, karmaşık ve yüksek hacimli türev ürünlerini kapsamasıdır.

Türev Ürünlerin Piyasa Değerleri
(1998 - 2008, trilyon ABD doları)

Kaynak: BIS, TCMB

Küresel Mali Kriz

Risk algılamalarındaki bozulma ve güven kaybı nedeniyle ortaya çıkan likidite sıkışıklığı, para otoritelerinin aldıkları önlemler sayesinde önemli ölçüde giderilmiştir.

3 Ay Vadeli LIBOR Faiz Oranı ile 3 Ay Vadeli ABD Hazine Bonosu Getirisi Arasındaki Fark (TED Spread)
(Ocak 2007 – Mart 2009, baz puan)

Kaynak: Bloomberg, TCMB

Riskten Kaçınma Endeksi
(Ocak 1991 - Şubat 2009)

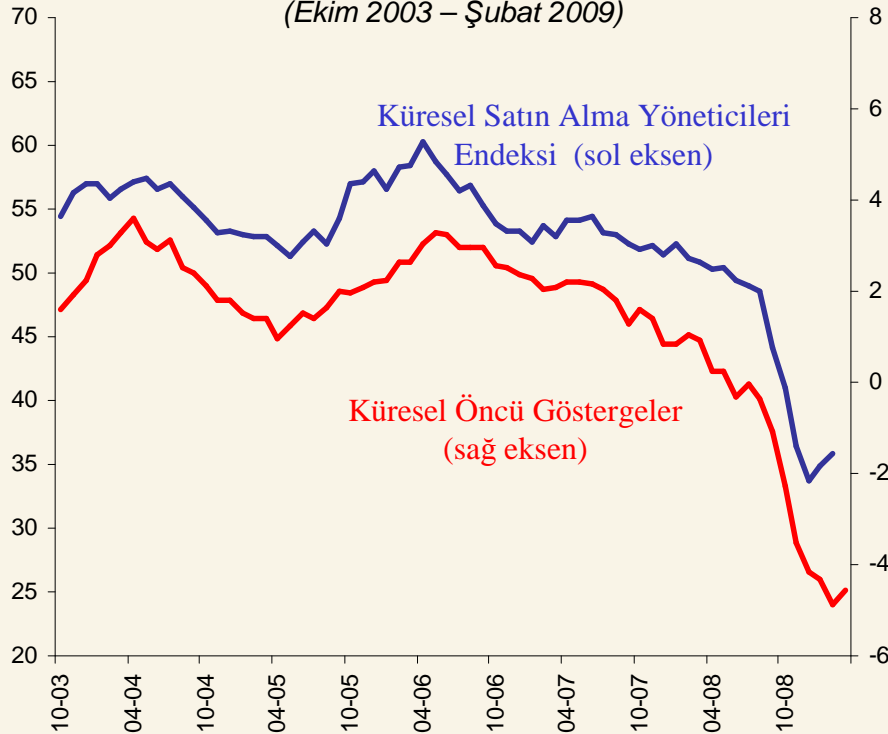
Kaynak: Goldman Sachs, TCMB

Güven Endeksleri ve Öncü Göstergeler

Kredi mekanizmasının işlerliğini kaybetmesi nedeniyle öncü göstergelerde ve güven endekslerinde yaşanan düşüş eğilimi 2008 yılının son çeyreğinde daha da belirginleşmiştir.

Küresel Satın Alma Yöneticileri Endeksi ve Öncü Göstergeler
(Ekim 2003 – Şubat 2009)

Kaynak: Bloomberg, Goldman Sachs, TCMB

Baltık Kuru Yük Taşımacılık Endeksi
(Ocak 2002 – Mart 2009)

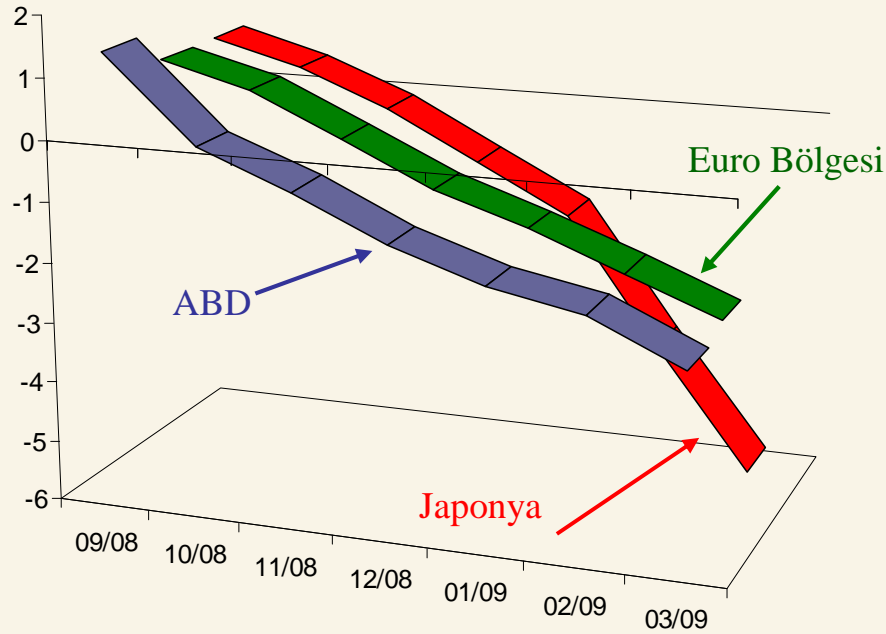
Kaynak: Bloomberg, TCMB

Küresel Ekonomiye Etkileri

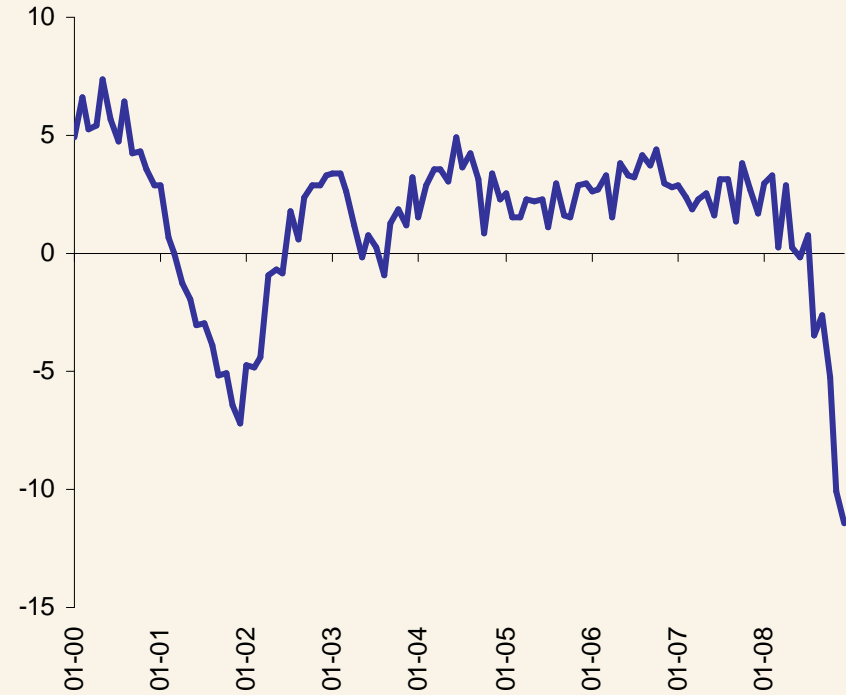
2008 yılının son çeyreğinden itibaren küresel mali krizin dünya ekonomileri üzerindeki etkisi çok hızlı ve yıkıcı bir şekilde ortaya çıkmıştır.

2009 Yılı GSYİH Büyüme Tahminleri
(yıllık yüzde değişim)

Kaynak: Consensus Forecasts, TCMB

Gelişmiş Ülkeler Sanayi Üretimi
(Ocak 2000 – Aralık 2008, yıllık yüzde değişim)

Kaynak: IMF, TCMB

II. Küresel Mali Krizin Türkiye Ekonomisine Etkileri

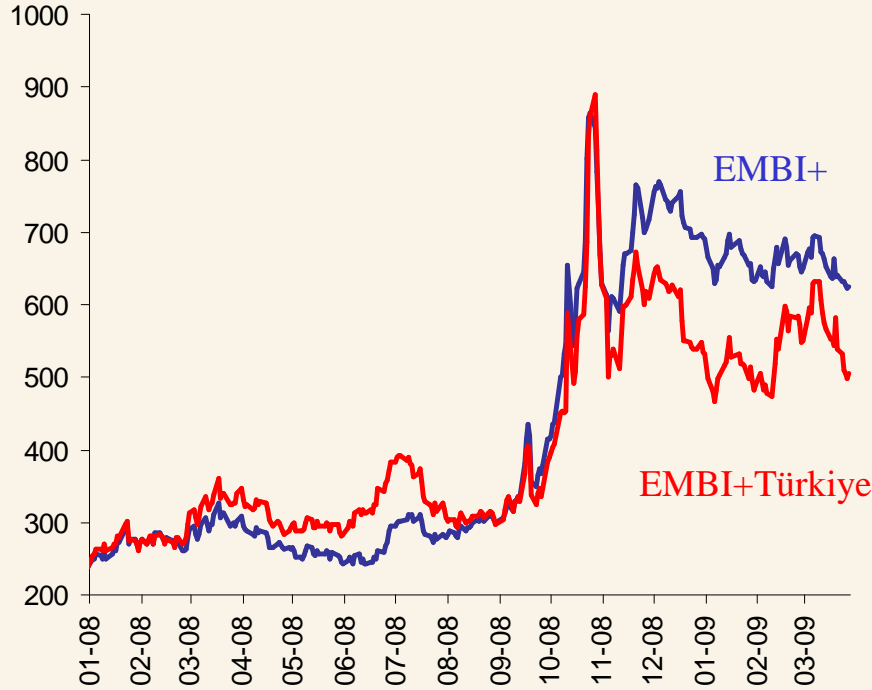

Türkiye'de Finansal Gelişmeler

Son dönemde küresel risk algılamalarında gözlenen toparlanma eğilimi ülke risk primine ve yurt içi piyasa faizlerine yansımıştır.

Risk Göstergeleri

(1 Ocak 2008 - 27 Mart 2009, baz puan)

Kaynak: Bloomberg, TCMB

Döviz Kurları

(1 Temmuz 2008 – 31 Mart 2009)

* Orta ve Doğu Avrupa para birimi: Çek Cumhuriyeti, Hırvatistan, Macaristan, Litvanya, Polonya, Romanya, Slovanya ve Ukrayna para birimlerinin basit ortalaması.
Kaynak: Bloomberg, TCMB

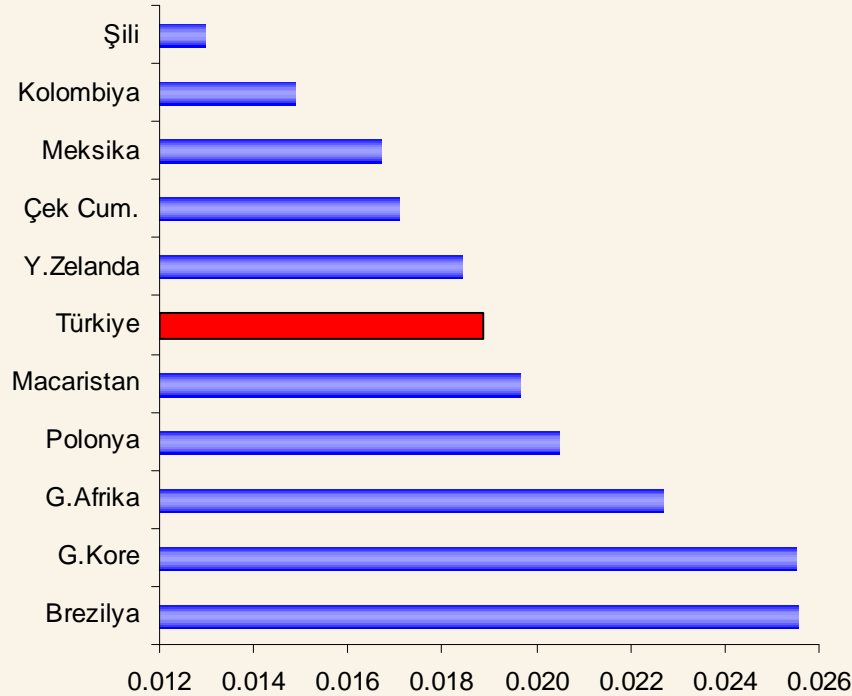

Piyasalardaki Gelişmeler

Finansal türbülansın belirginleştiği 2008 Ekim ayından itibaren, döviz ve hisse senedi piyasalarının tepkisi, ülkelerin sahip oldukları makroekonomik temellere göre farklılık göstermiştir.

Döviz Kuru Oynaklığı

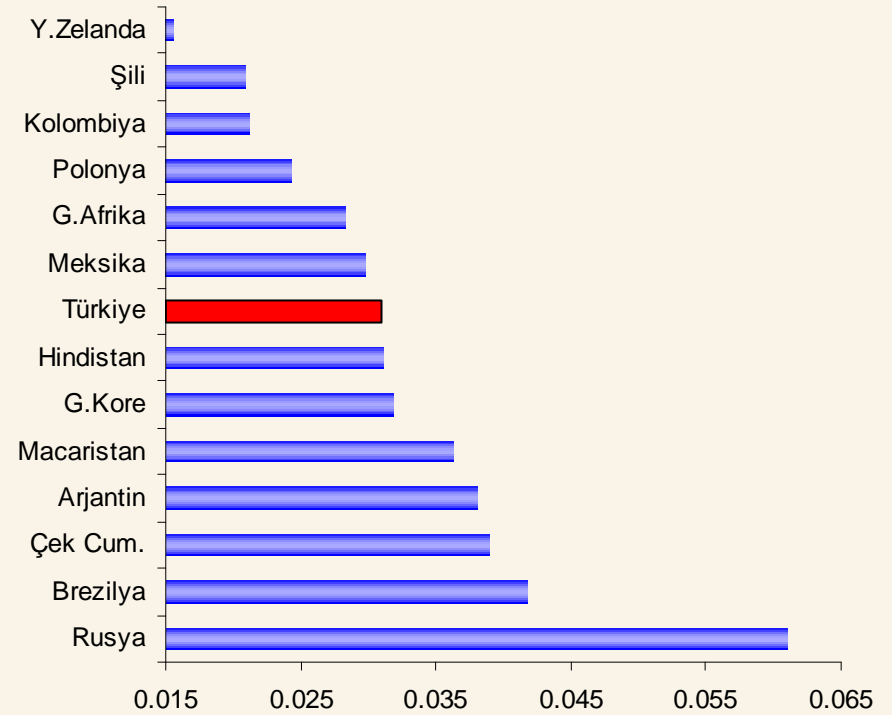
(Eylül 2008 - Mart 2009, döviz kurlarının standart sapması)

Kaynak: TCMB

Hisse Senedi Piyasası Oynaklığı

(Eylül 2008 - Mart 2009, endekslerin standart sapması)

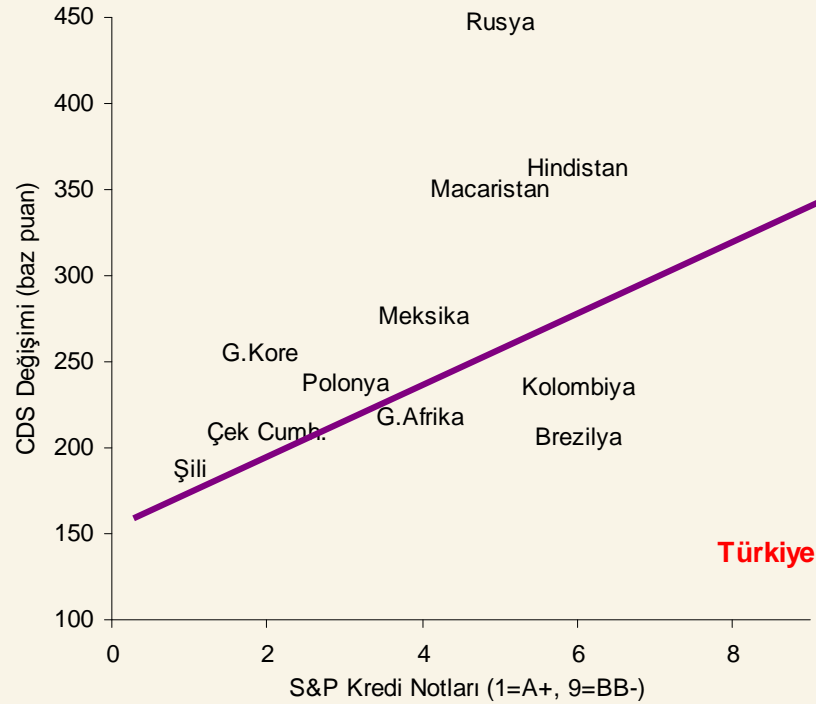
Kaynak: TCMB

Piyasalardaki Gelişmeler

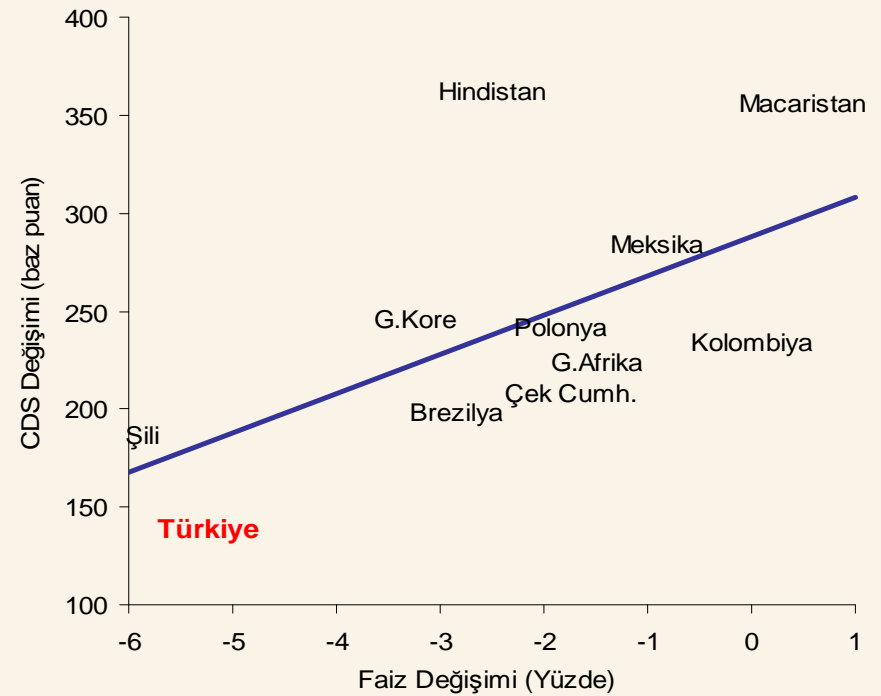
Türkiye'nin risk primi, küresel risk algılamalarındaki bozulmaya kredi notunun ima ettiğinden çok daha fazla direnç göstermiştir. Türkiye gibi risk priminde görece olarak düşük artış yaşanan ülkelerde para otoriteleri yüksek miktarda faiz indirimlerine gidebilmişlerdir.

Ülkelerin Kredi Notları ve Risk Primlerindeki Değişim
(12 Eylül 2008 - 16 Mart 2009 arası)

Kaynak: Bloomberg, TCMB

Politika Faizlerinde ve Ülkelerin Risk Primlerindeki Değişim
(12 Eylül 2008 - 16 Mart 2009 arası)

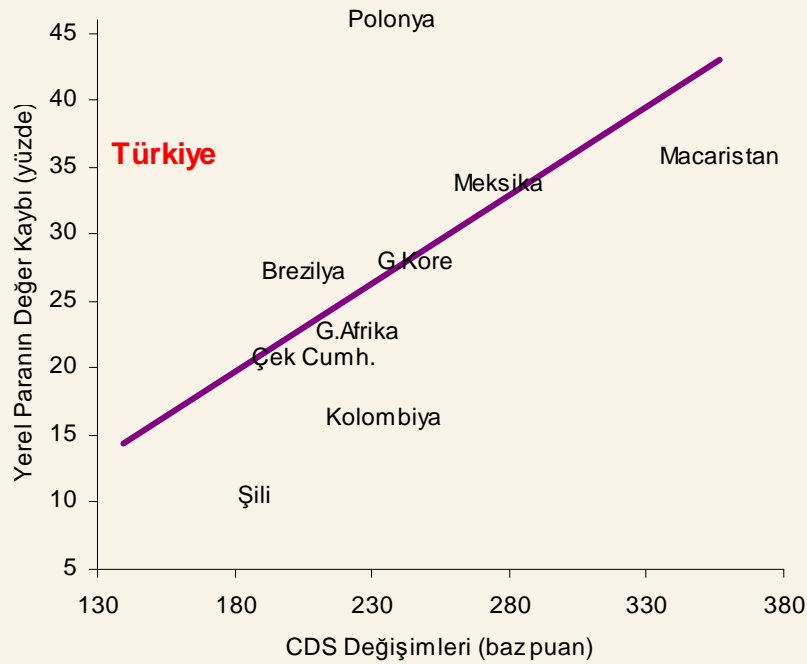
Kaynak: Bloomberg, TCMB

Piyasalardaki Gelişmeler

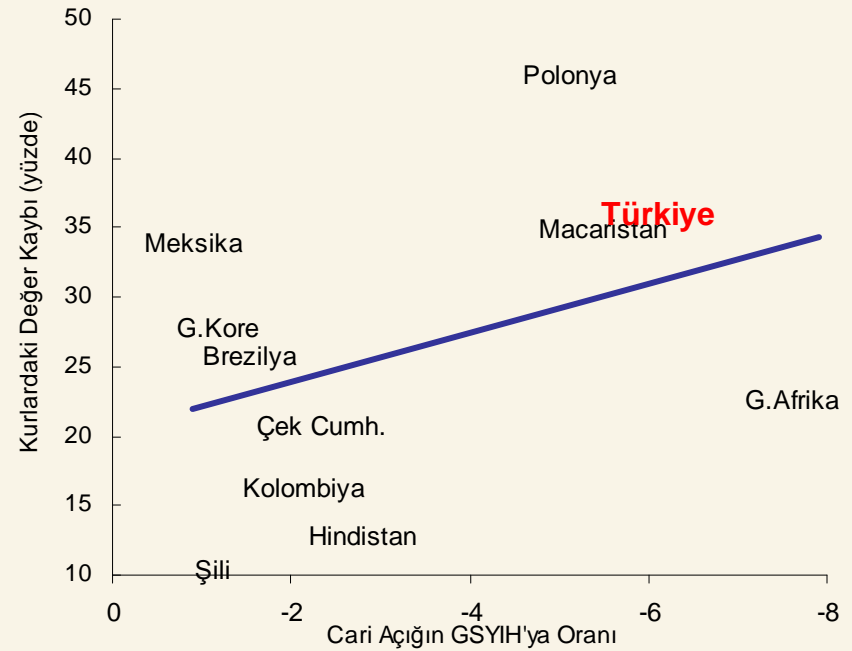
2008 yılının Eylül ayından itibaren risk primi daha çok artan ülkelerin para birimlerindeki değer kaybı da daha fazla olmuştur. Cari açığı yüksek veya krize düşük büyüme oranlarıyla giren ülkelerin kurlarındaki değer kayıplarının daha yüksek olduğu görülmektedir.

Ülkelerin Risk Primlerindeki Değişim ve Yerel Para Birimlerinin Değer Kaybı (12 Eylül 2008 - 16 Mart 2009 arası)

Kaynak: Bloomberg, TCMB

Cari Açık (2008 3.Ç) ve Yerel Para Birimlerinin Değer Kaybı (12 Eylül 2008 - 16 Mart 2009 arası, yüzde)

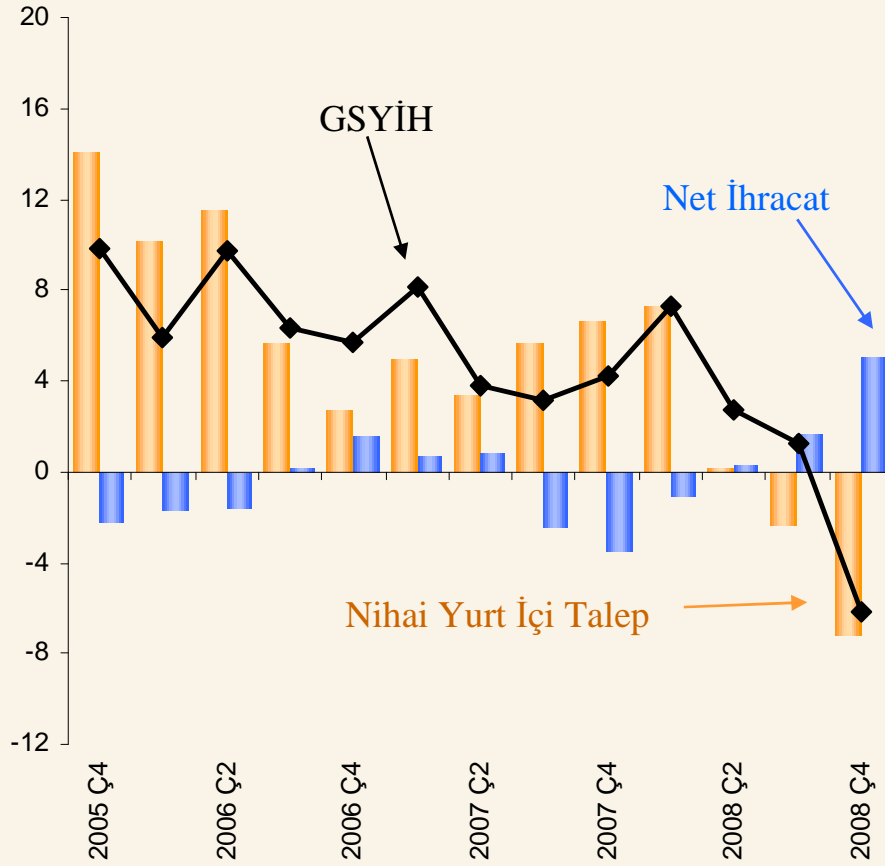
Kaynak: Bloomberg, TCMB

Türkiye Ekonomisi

Büyümenin Bileşenleri

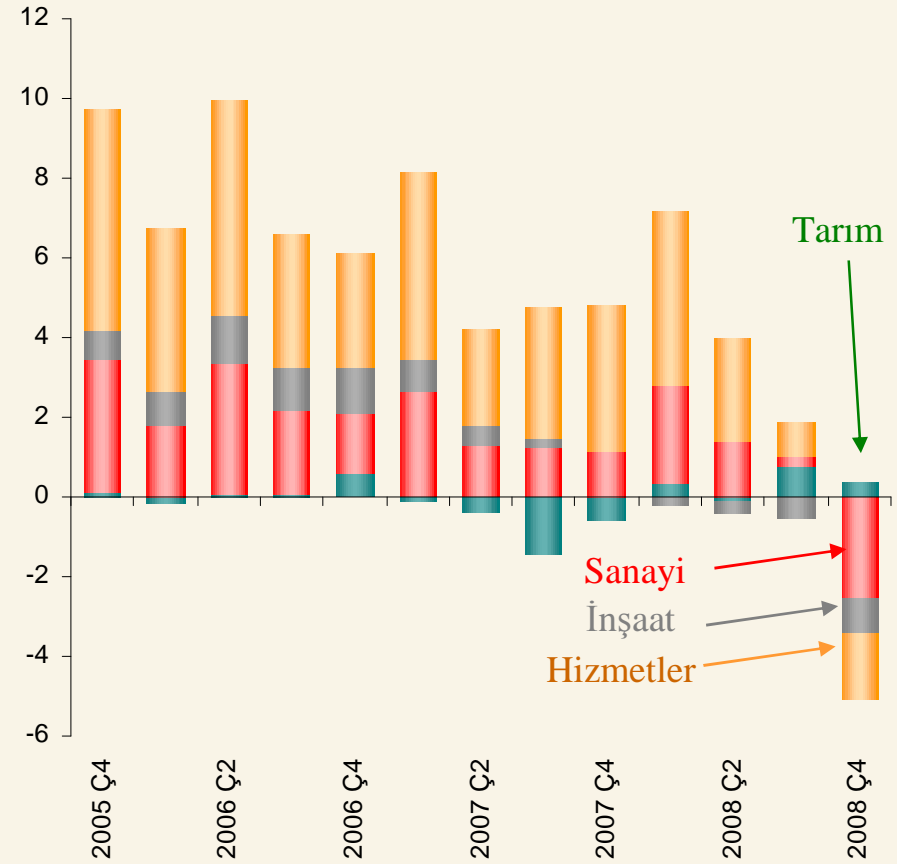
(2005 4.Ç – 2008 4.Ç, bir önceki yılın aynı dönemine göre, yüzde katkı)

Kaynak: TÜİK, TCMB

Büyümenin Bileşenleri

(2005 4.Ç – 2008 4.Ç, bir önceki yılın aynı dönemine göre, yüzde katkı)

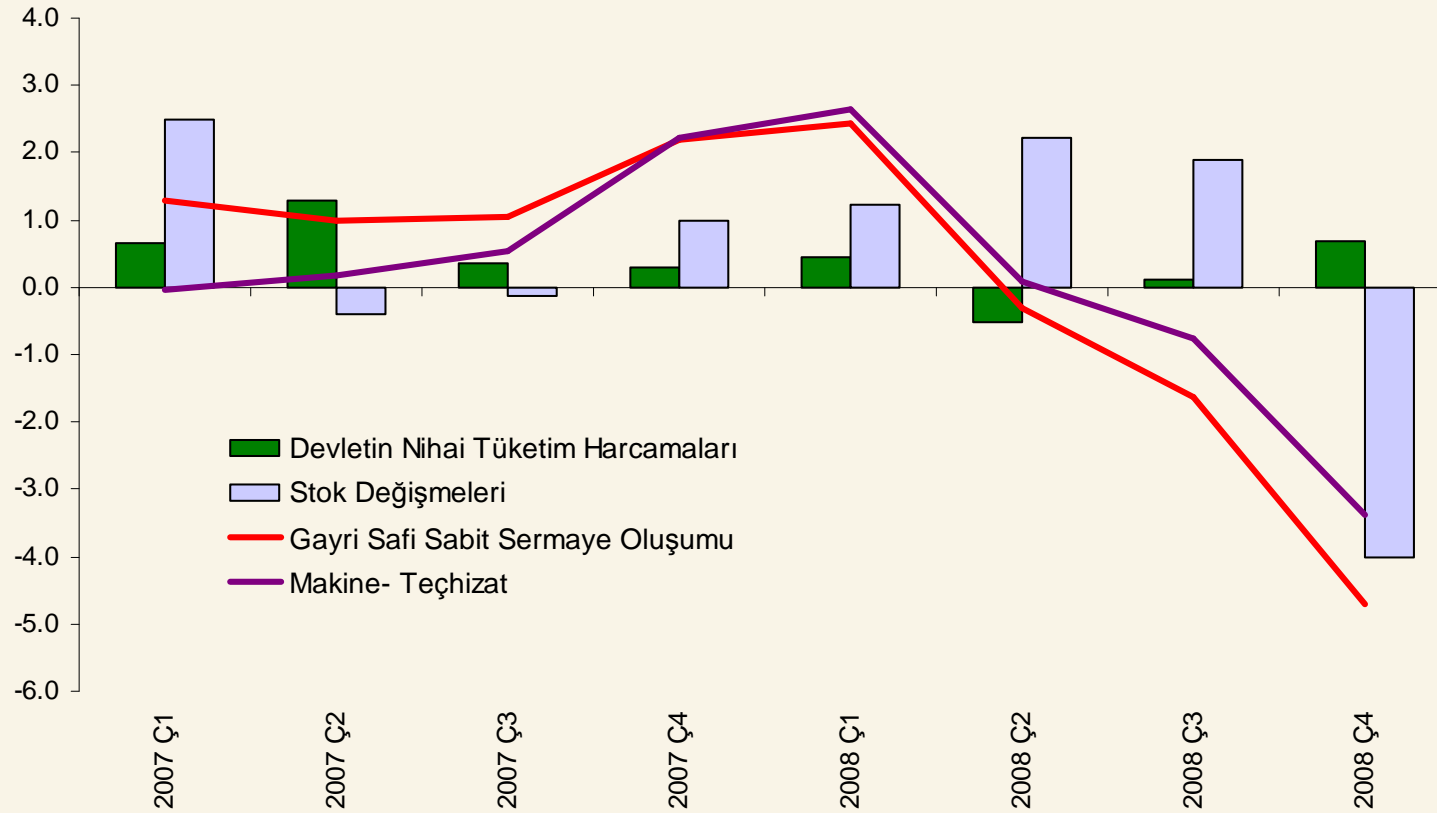
Kaynak: TÜİK, TCMB

Türkiye Ekonomisi

Büyümenin Bileşenleri

(2007 1.Ç – 2008 4.Ç, bir önceki yılın aynı dönemine göre, yüzde katkı)

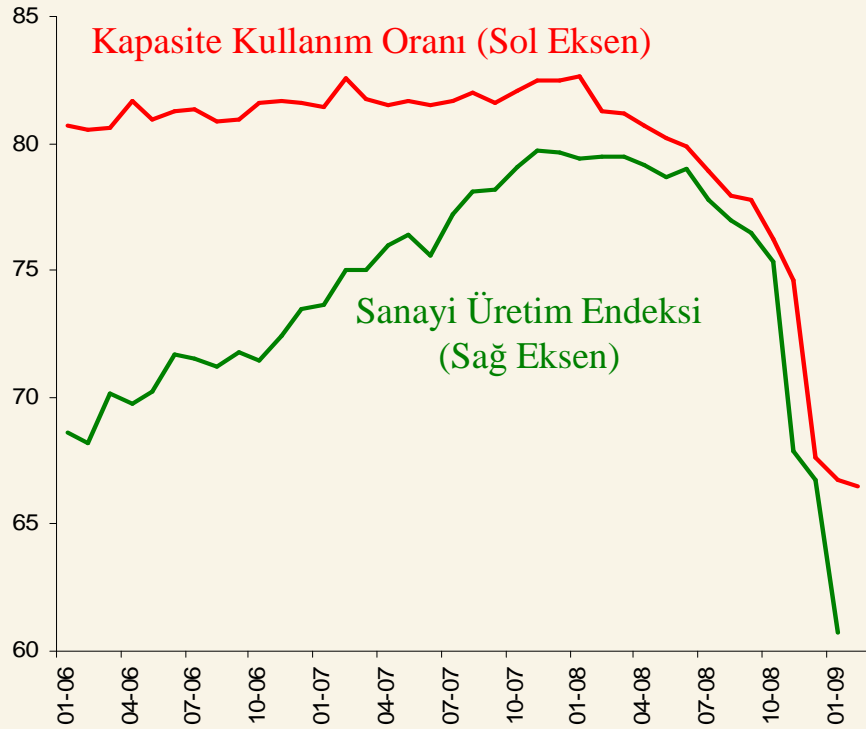
Kaynak: TÜİK, TCMB

Üretim Gelişmeleri

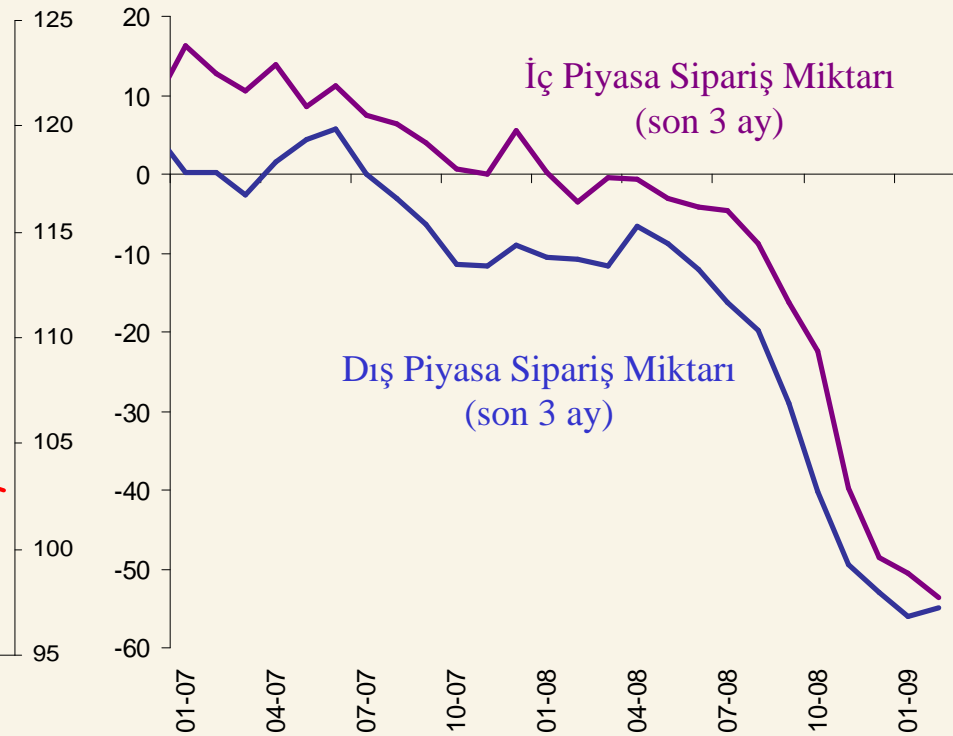
Artan risk algısı ve küresel krizin bankaların finansman imkanları üzerindeki olumsuz etkileri sebebiyle iktisadi faaliyetteki yavaşlama devam etmektedir.

Sanayi Üretim Endeksi* (Ocak 2006 – Ocak 2009)
ve Kapasite Kullanım Oranı* (Ocak 2006 – Şubat 2009)

* Mevsimsellikten arındırılmış
Kaynak: TÜİK, TCMB

İç ve Dış Talep Göstergeleri*
(Ocak 2007 – Şubat 2009)

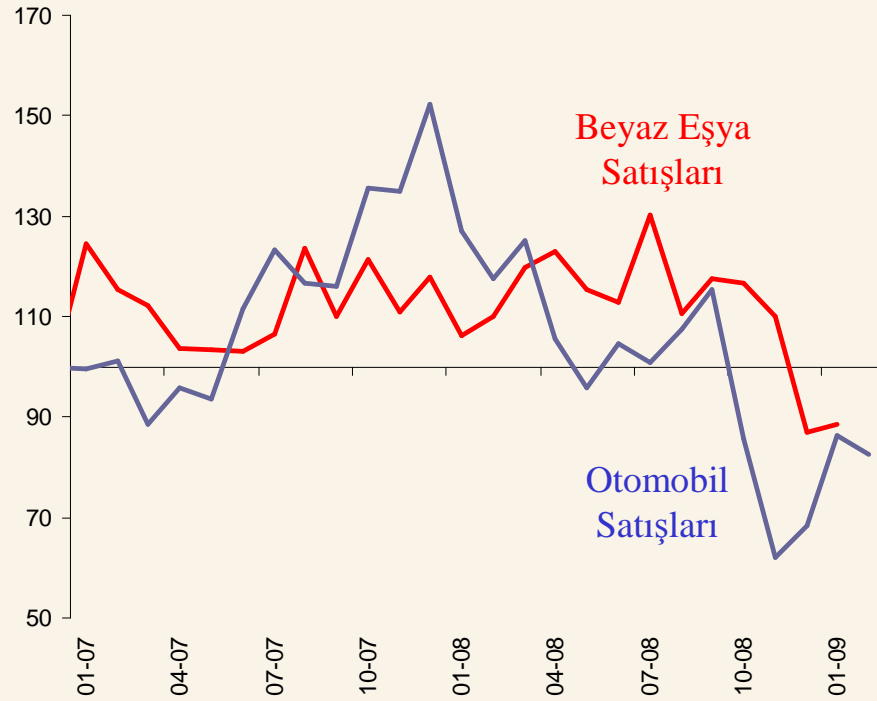
* İktisadi yönelim anketi, mevsimsellikten arındırılmış
Kaynak: TCMB

İç Talep Gelişmeleri

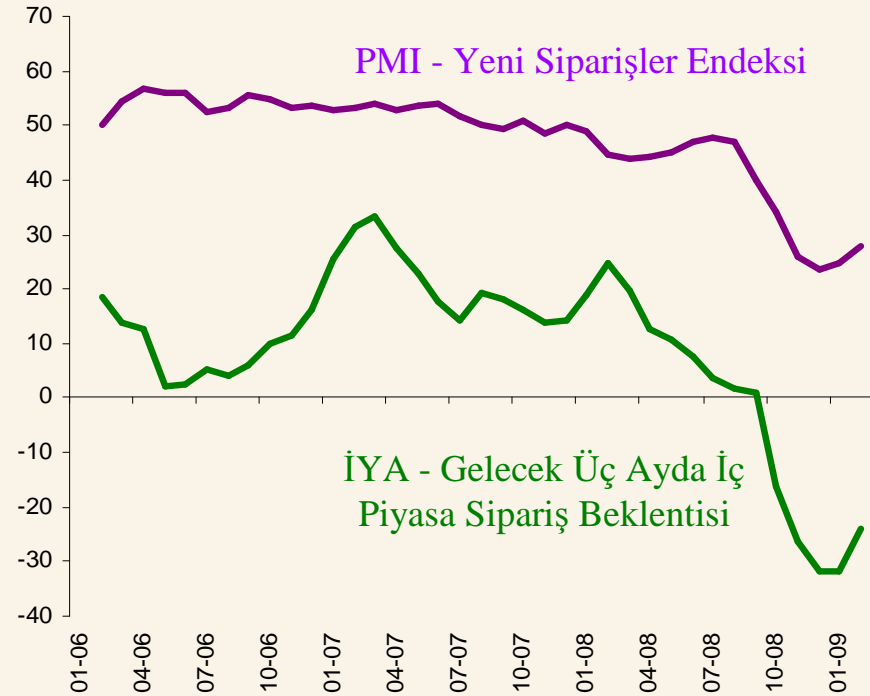
Yurt içi talebe ilişkin göstergeler bir önceki çeyreğe kıyasla sınırlı bir toparlanma sergilemekle birlikte zayıf seyrini korumaktadır.

Yurt İçine Yapılan Beyaz Eşya ve Otomobil Satışları*
(Ocak 2007 – Şubat 2009, Aralık 2006=100)

* Mevsimsellikten arındırılmış.
Kaynak: BESD, OSD, TCMB

İç ve Dış Talep Göstergeleri*
(Ocak 2006 – Şubat 2009)

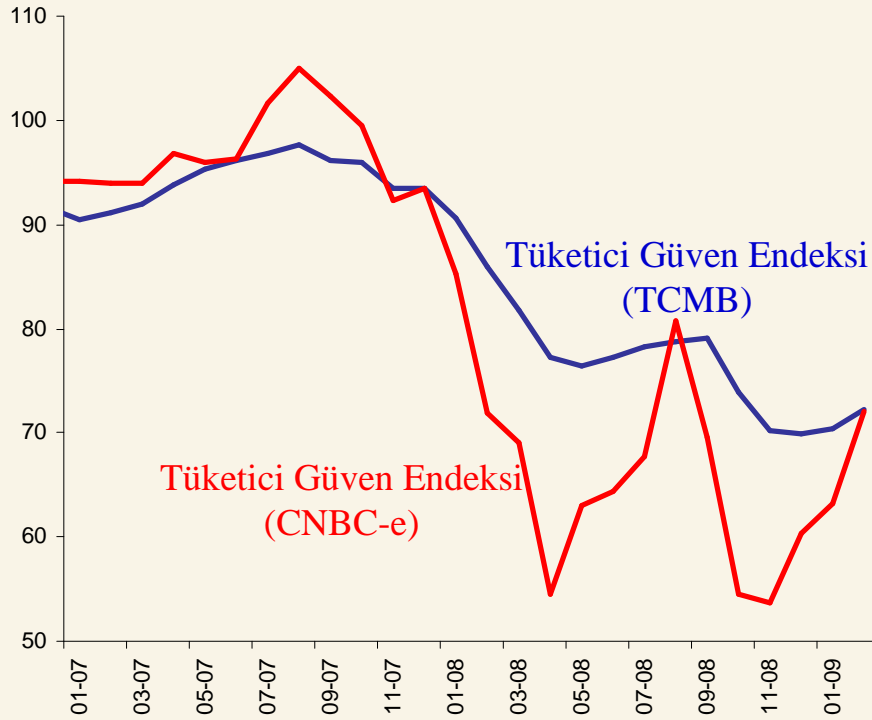
* İktisadi yönelim anketi, mevsimsellikten arındırılmış
Kaynak: TCMB

Tüketici Güven Endeksi ve Beklentiler

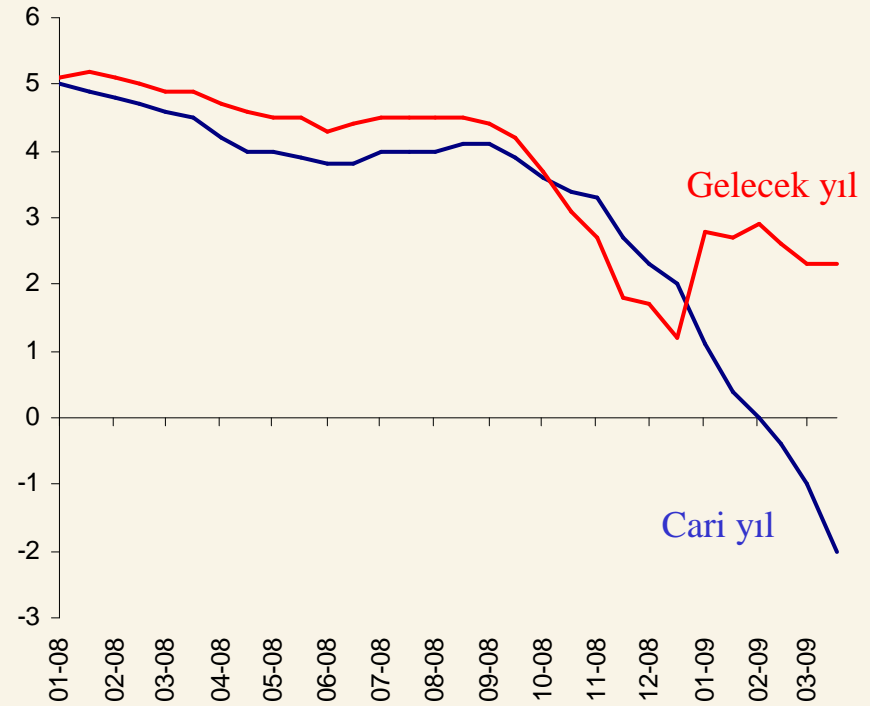
Küresel düzeyde yaşanan krizin etkisiyle hızla gerileyen tüketici güven endekslerinde son dönemde toparlanma eğilimi gözlenmektedir.

Tüketici Güven Endeksi
(Ocak 2007 – Şubat 2009)

Kaynak: TCMB, CNBC-e

Büyüme Beklentileri*
(Ocak 2008 – Mart 2009, yüzde)

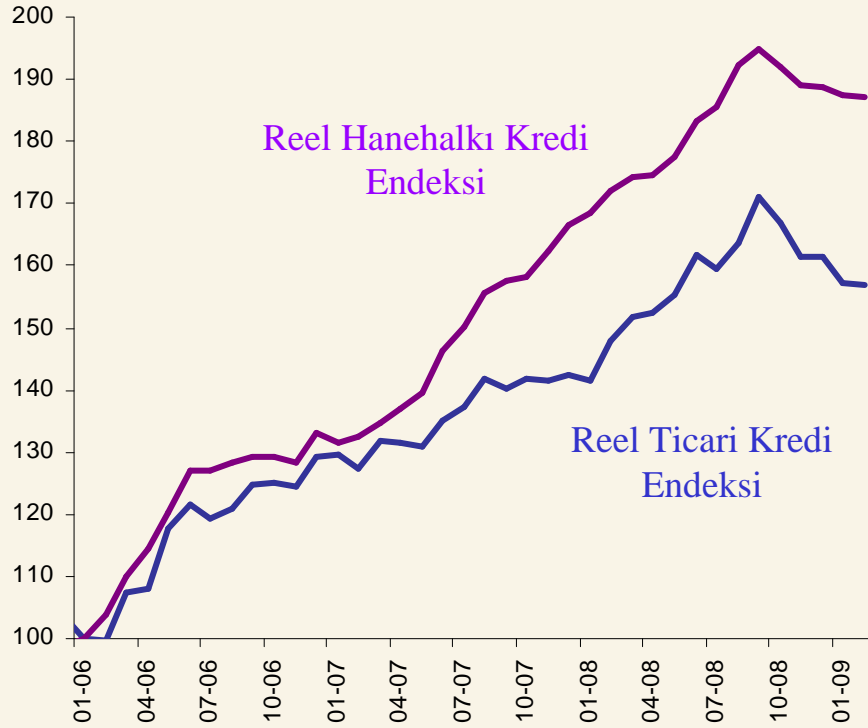
* Merkez Bankası beklenti anketi
Kaynak: TCMB

Kredi Gelişmeleri

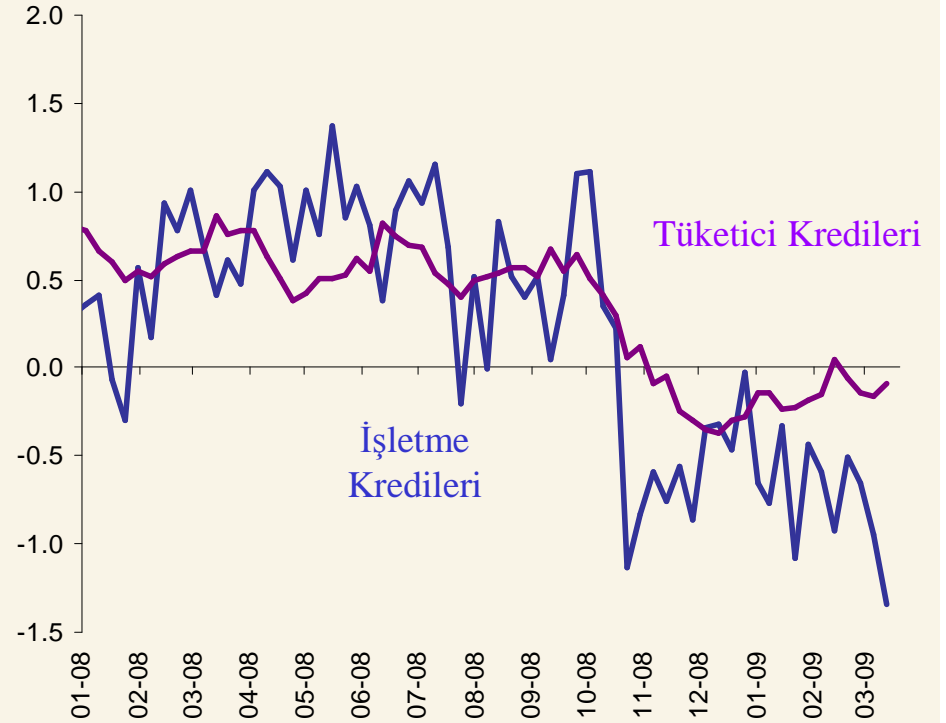
Banka kredilerinde 2008 yılının üçüncü çeyreğinden itibaren görülen azalış eğilimi Şubat ayında da devam etmiştir.

Kredi Hacmi
(Ocak 2006 – Şubat 2009)

Kaynak: TCMB

Şirket ve Tüketici Kredileri Haftalık Değişimleri
(Ocak 2008 – Mart 2009, 4 haftalık hareketli ortalama, yüzde)

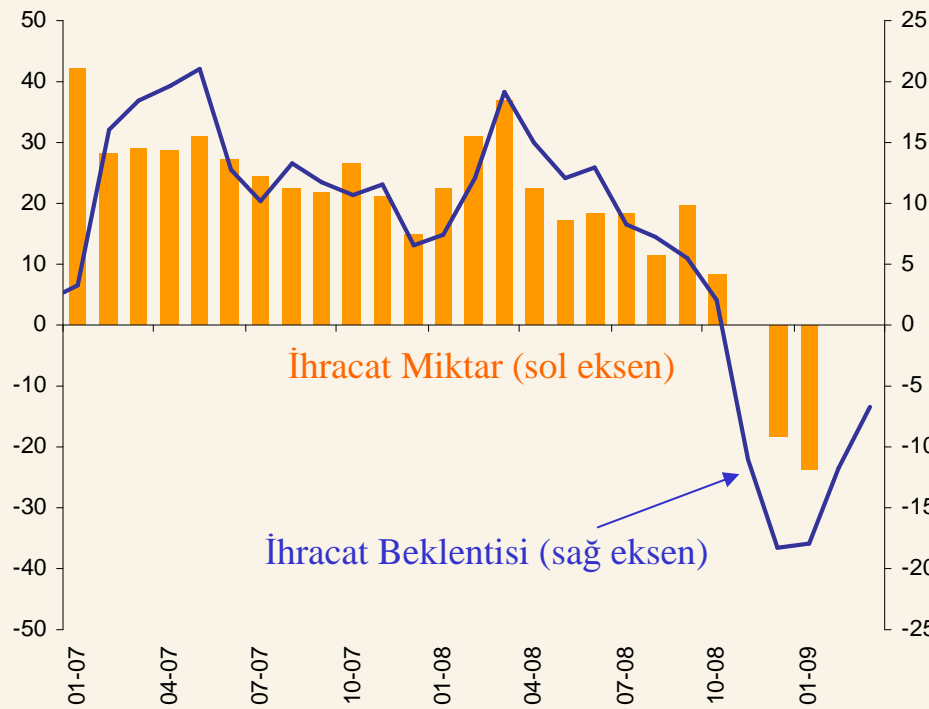
Kaynak: BDDK, TCMB

Dış Ticaret Gelişmeleri

Küresel krizin dış talep üzerinde yarattığı olumsuz etki sonucunda 2008 yılı Ekim ayında ihracat performansında başlayan gerileme eğilimi, 2009 yılı Ocak ayında da artarak devam etmiştir.

İhracat Miktar Endeksi* ve İhracat Beklentileri**
(Ocak 2007 – Şubat 2009)

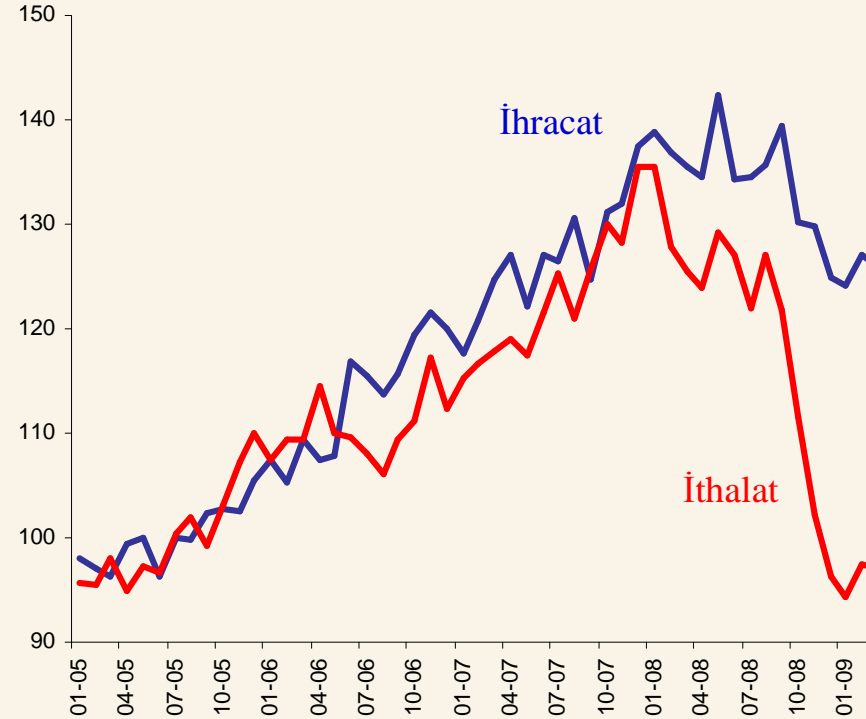

* 3 aylık birikimli yüzde değişim

** İktisadi yönelim anketi ihracat beklentilerinde artış ile azalış arasındaki fark (bir ay ileri kaydırılmış)

Kaynak: TÜİK, TCMB

Reel İhracat ve İthalat*
(Ocak 2005 – Şubat 2009, 2005=100)

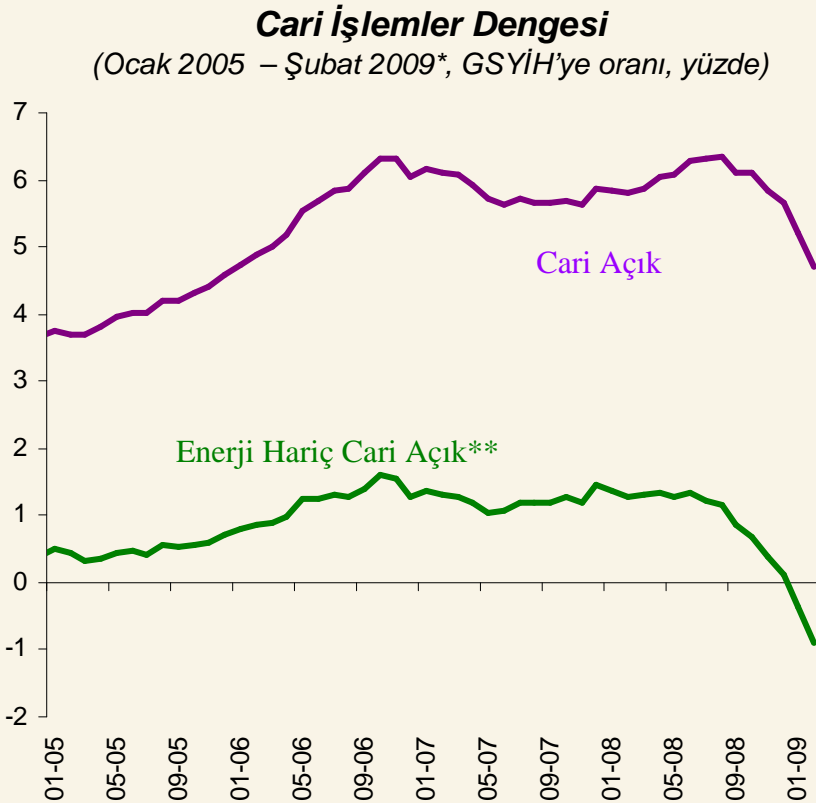
* İhracat ve ithalat verileri, ilgili aya ait iş günü sayısına bölünüp fiyat endeksiyle reelleştirildikten sonra mevsimsellikten arındırılmıştır.

Kaynak: TÜİK, TCMB

Ödemeler Dengesi Gelişmeleri

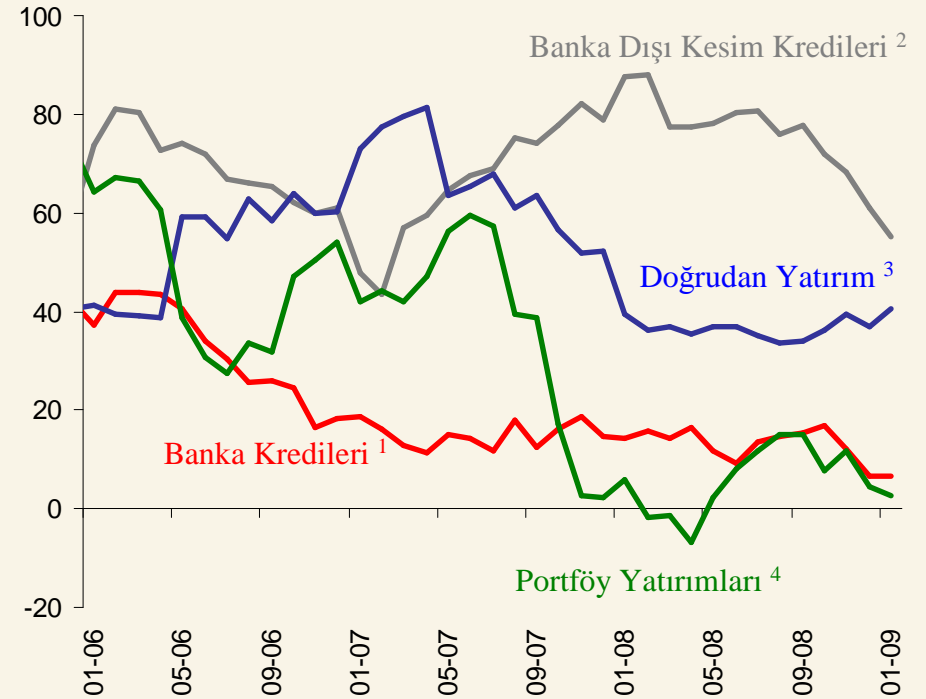
2008 yılının 3. çeyreğinden bu yana cari açığa önemli gerileme yaşanmaktadır. Cari dengedeki iyileşme sonucu finansman gereksiniminin hızla azaldığı görülmektedir.

* Tahmin

** Mineral yakıtlar hariç
Kaynak: TÜİK, TCMB

Cari Açığın Finansman Kalemlerinin Cari Açığa Oranı
(Ocak 2006 – Ocak 2009, 12 aylık hareketli ortalama, yüzde)

¹ **Banka Kredileri:** Yurt dışından bankacılık sektörünün kısa ve uzun vadeli net kredi kullanımı

² **Banka dışı Kesim Kredileri:** Yurt dışından bankacılık dışı kesimin kısa ve uzun vadeli net kredi kullanımı

³ **Doğrudan Yatırım:** Yurt içine doğrudan yatırım girişi

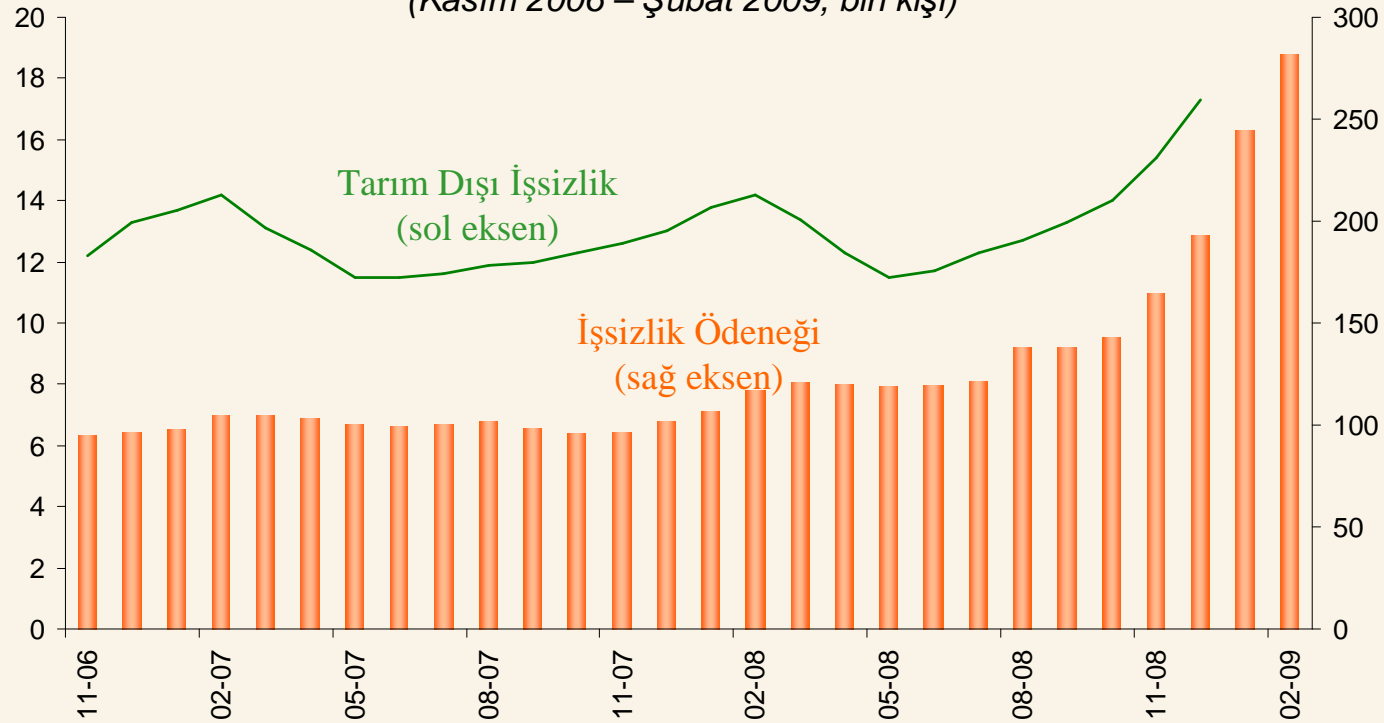
⁴ **Portföy Yatırımı:** Yurt dışı yerleşiklerin hisse senedi ve borçlanma senedi alımı

İstihdam

İş gücü piyasasına dair veriler iktisadi faaliyetteki belirgin yavaşlamayı teyit eder niteliktedir.

Tarım Dışı İşsizlik Oranı (Kasım 2006 – Aralık 2008, yüzde)
ve İşsizlik Ödeneğinden Yararlanan Kişi Sayısı
(Kasım 2006 – Şubat 2009, bin kişi)

Kaynak: TÜİK, Türkiye İş Kurumu, TCMB

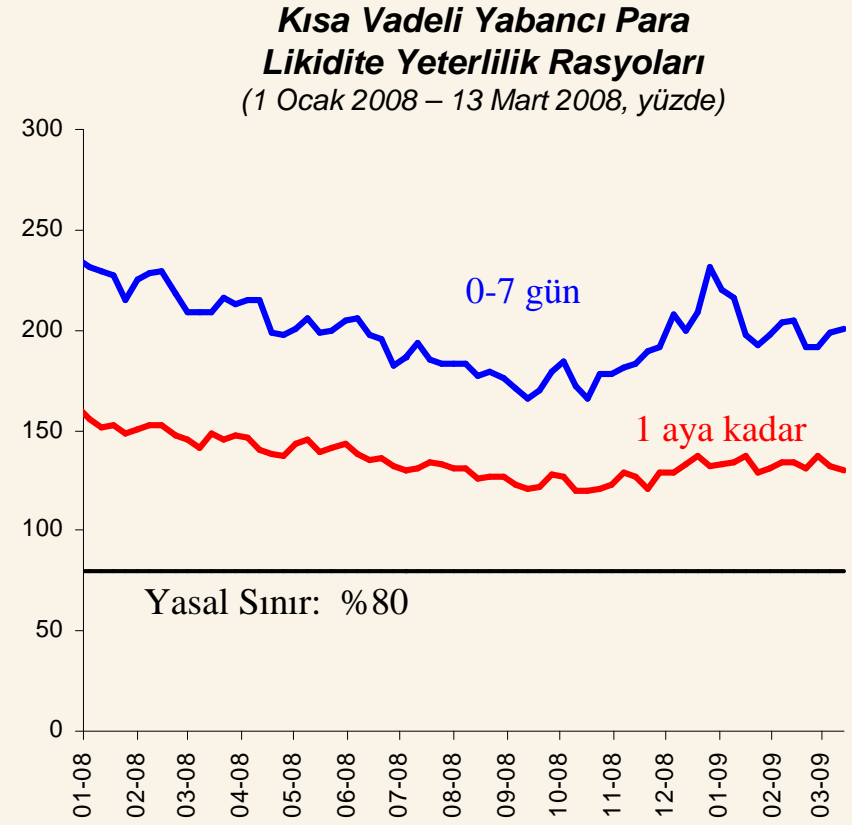
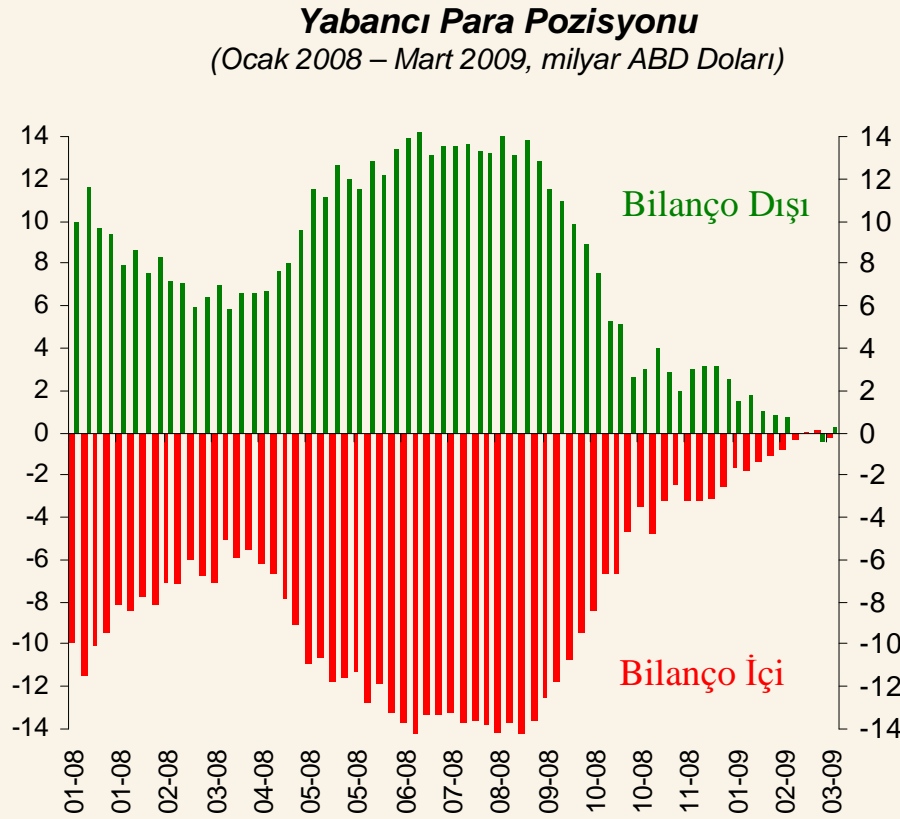
III. Türkiye'de Finansal İstikrar

Bankacılık Sektörü	Reel Sektör
Hanehalkı	Kamu Sektörü

Bankacılık Sektörü

Türkiye’de bankacılık sistemi krize göreceli olarak güçlü bir pozisyonla girmiştir.

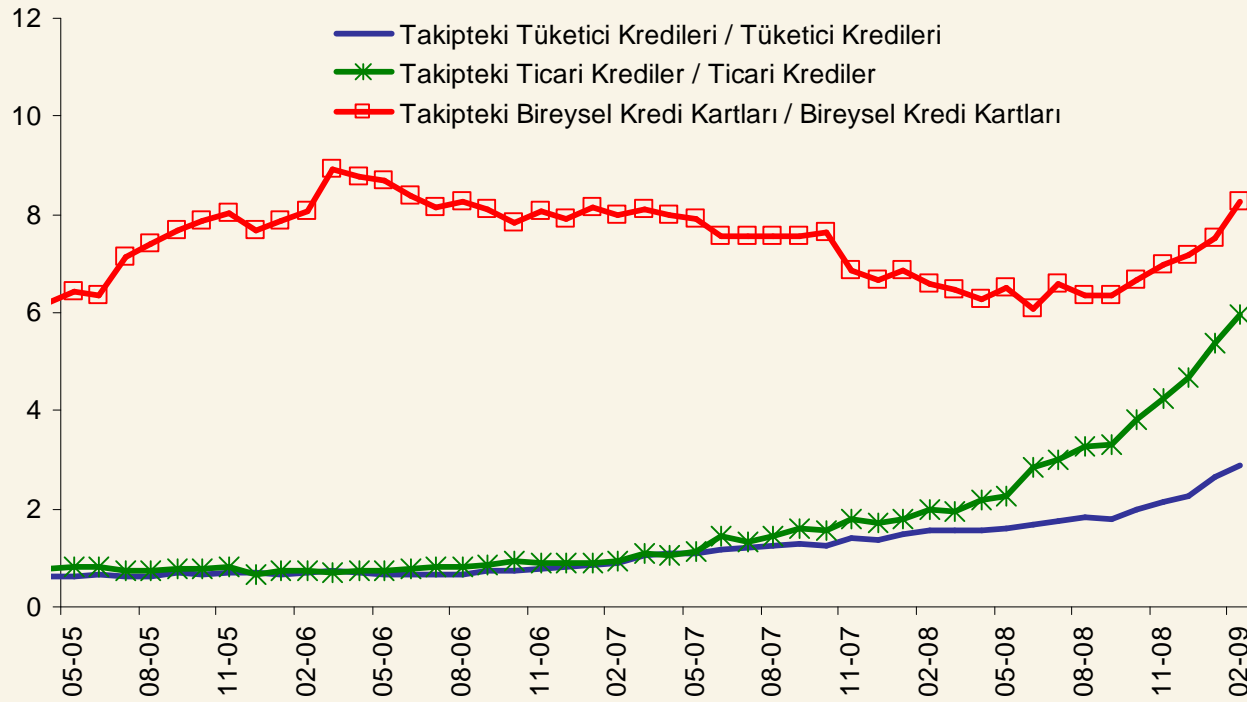

Kredi Gelişmeleri

Toplam kredilerin tahsili gecikmiş alacak dönüşüm oranı 2008 yılı Eylül ayından itibaren artış eğilimine girmiştir.

Takipteki Krediler
(Mayıs 2005 – Şubat 2009, yüzde)

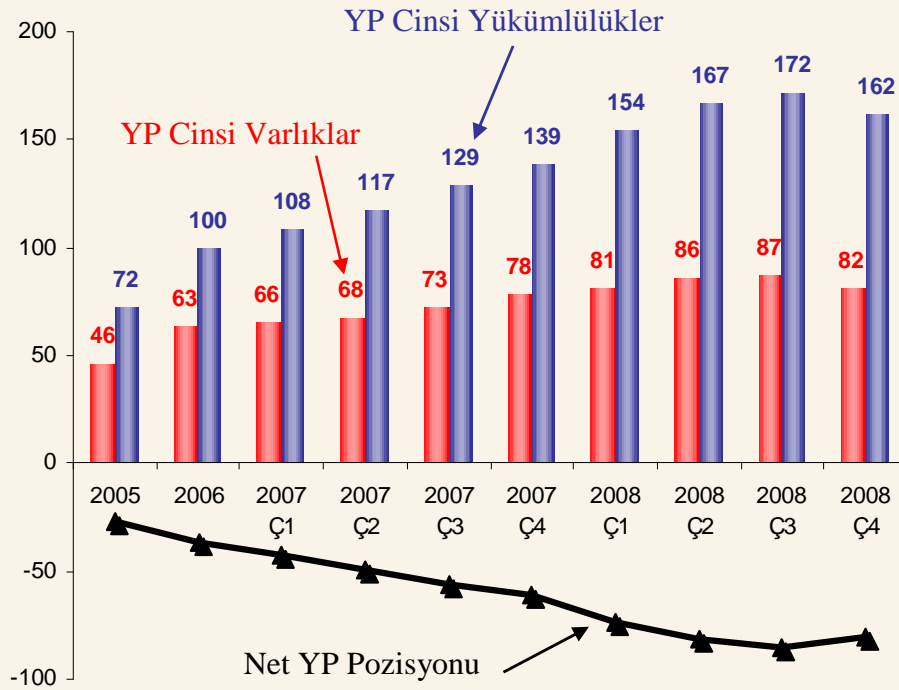
Kaynak: BDDK, TCMB

Reel Sektör

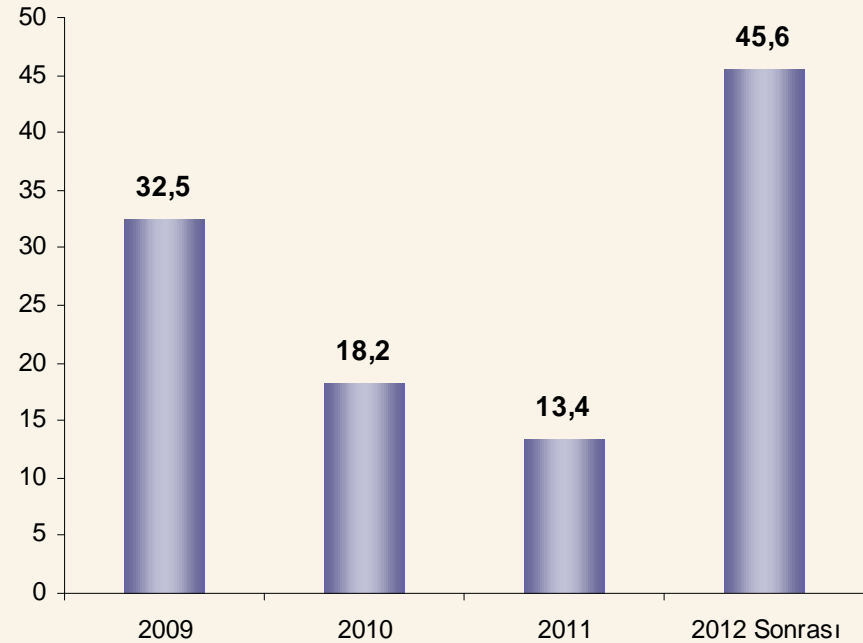
Banka dışı kesimin kısa vadeli yabancı para açık pozisyonu 2008 yılının son çeyreği itibarıyla 7,3 milyar ABD Dolarıdır.

Firmaların Yabancı Para Varlık ve Yükümlülükleri
(2005 – 2008 4.Ç, milyar ABD Doları)

Kaynak: TCMB

Firmaların Uzun Vadeli Dış Borçlarının Vade Kompozisyonu*
(Ocak 2008, milyar ABD Doları)

* Vadeye kalan gün sayısı

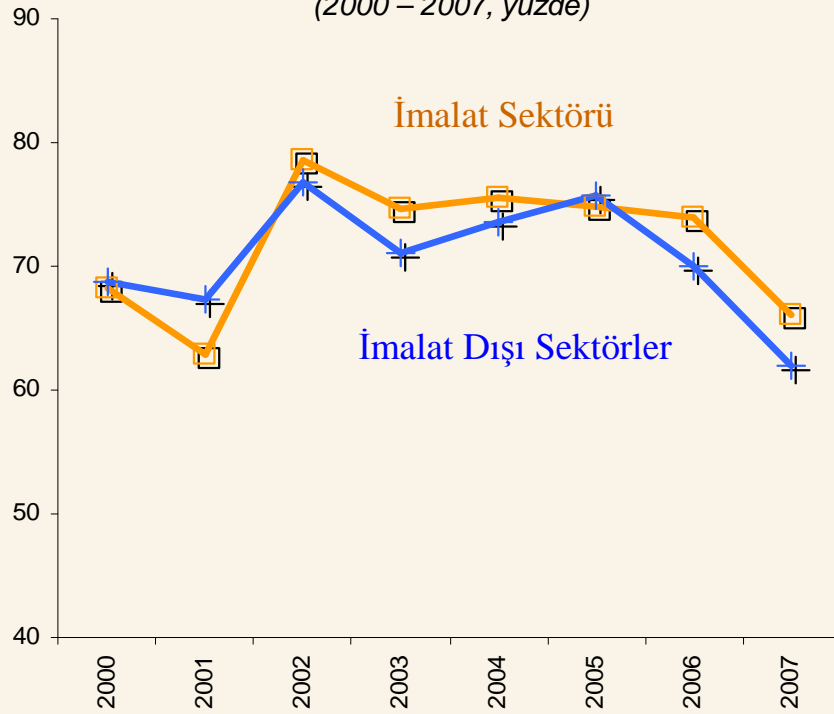
Kaynak: TCMB

Reel Sektör

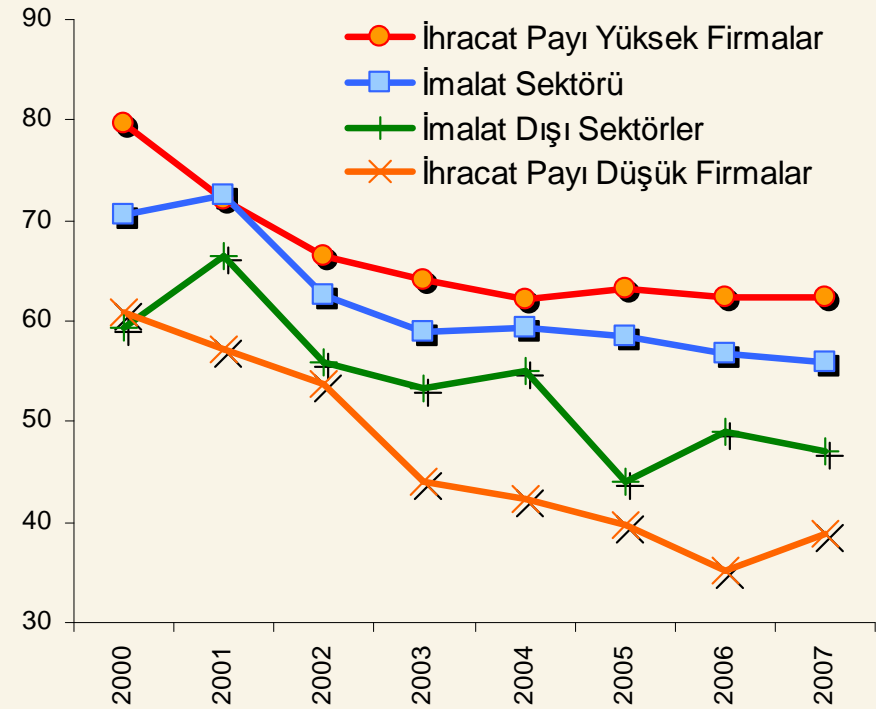
Reel sektörün borçlarının önemli bir kısmı, son yıllarda Türk Lirası'na dönme eğilimi sergilemiş ve vadesi uzamıştır.

Reel Sektörün Kısa Vadeli Borçlarının Toplam Borçlara Oranı*
(2000 – 2007, yüzde)

* Vadeye kalan süreye göre
Kaynak: TCMB

Reel Sektörün Borç Dolarizasyonu
(2000 – 2007, yüzde)

Kaynak: TCMB

Hanehalkı

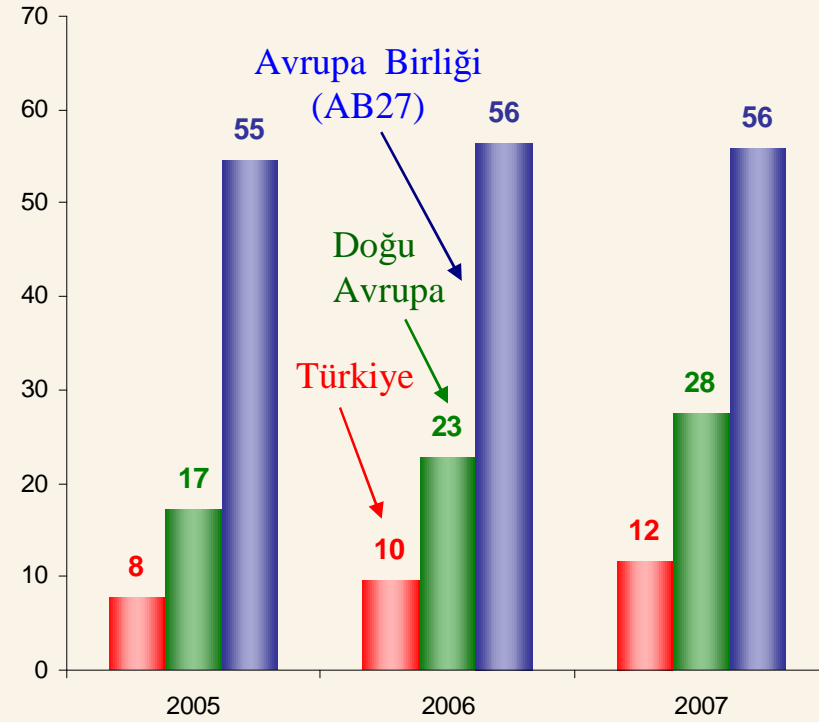
Hanehalkı borçluluk oranı, Avrupa Birliği ve Doğu Avrupa ülkeleri ile kıyaslandığında, düşük bir düzeydedir.

**Döviz Endeksli Tüketici Kredilerinin
Toplam Tüketici Kredilerine Oranı**
(2003 – 2009, yüzde)

Kaynak: TCMB

Hanehalkı Yükümlülüklerinin GSYİH'ye Oranı
(2005 – 2007, yüzde)

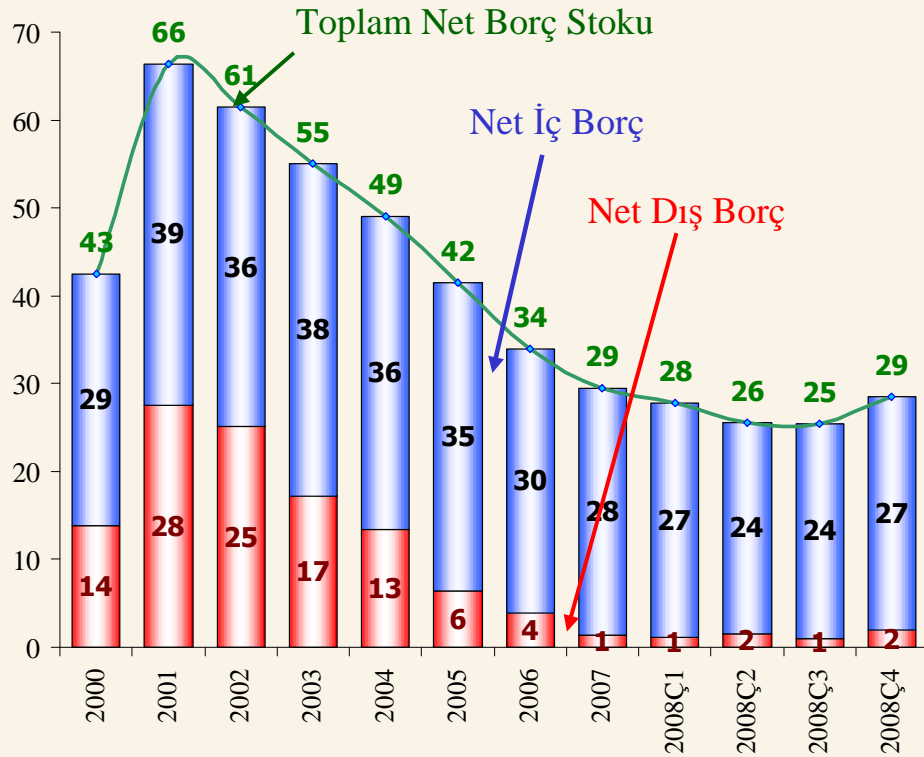
Kaynak: Avrupa Merkez Bankası, TCMB

Kamu Sektörü

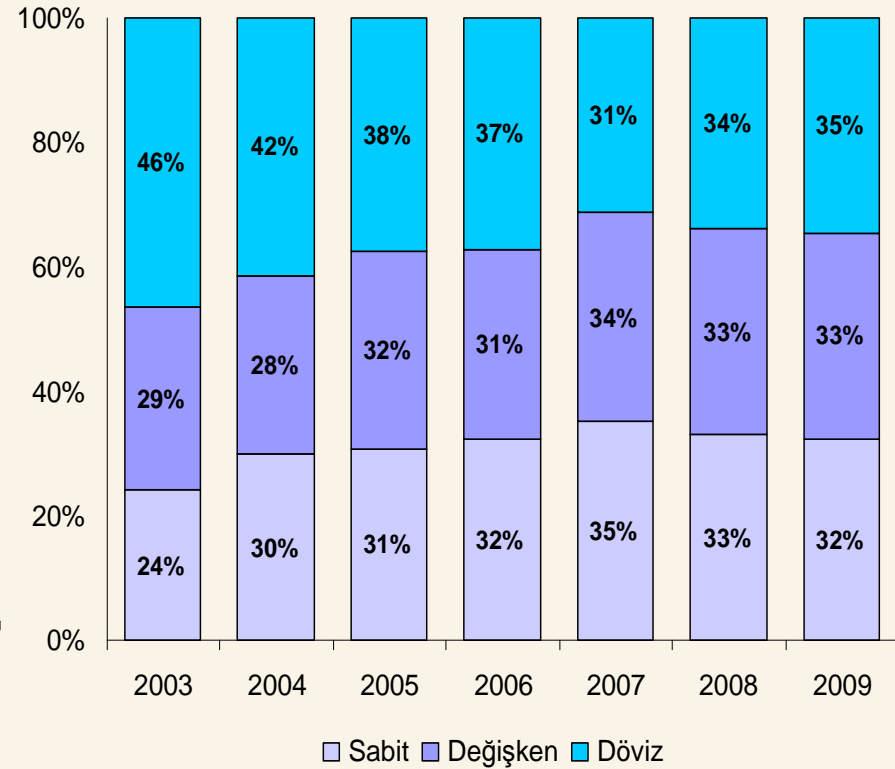
Geçmiş dönemlere kıyasla kamu kesimi, dış şoklara karşı daha sağlam bir yapıdadır.

Kamu Sektörü Net Borç Stoku
(2000 – 2008 4.Ç, GSYİH'ye oranı, yüzde)

Kaynak: Hazine Müsteşarlığı

Merkezi Yönetim Brüt Borç Stokunun Kompozisyonu
(2000 – 2009*)

* Şubat 2009 itibarıyla.

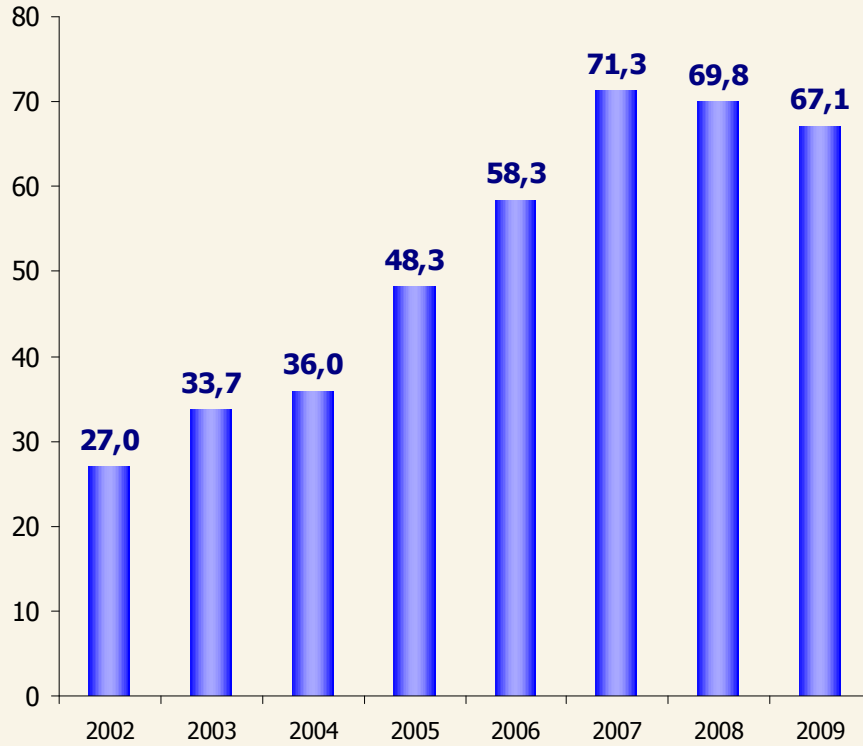
Kaynak: Hazine Müsteşarlığı

Merkez Bankası Döviz Rezervleri

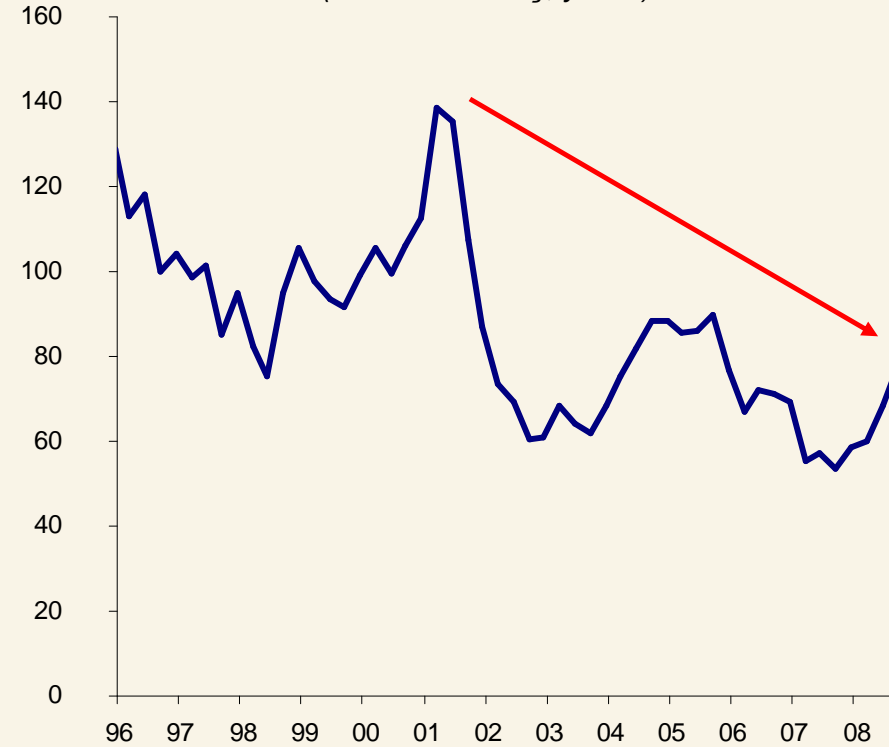
Güçlü döviz rezerv pozisyonu, ortaya çıkabilecek şokların olumsuz etkilerinin giderilmesine ve ülkeye duyulan güvenin artmasına katkı sağlamaktadır.

Merkez Bankası Döviz Rezervleri
(2002 – Mart 2009, milyar ABD Doları)

Kaynak: TCMB

Kısa Vadeli Dış Borçların Merkez Bankası Rezervlerine Oranı
(1996 – 2008 3.Ç, yüzde)

Kaynak: Hazine Müsteşarlığı, TCMB

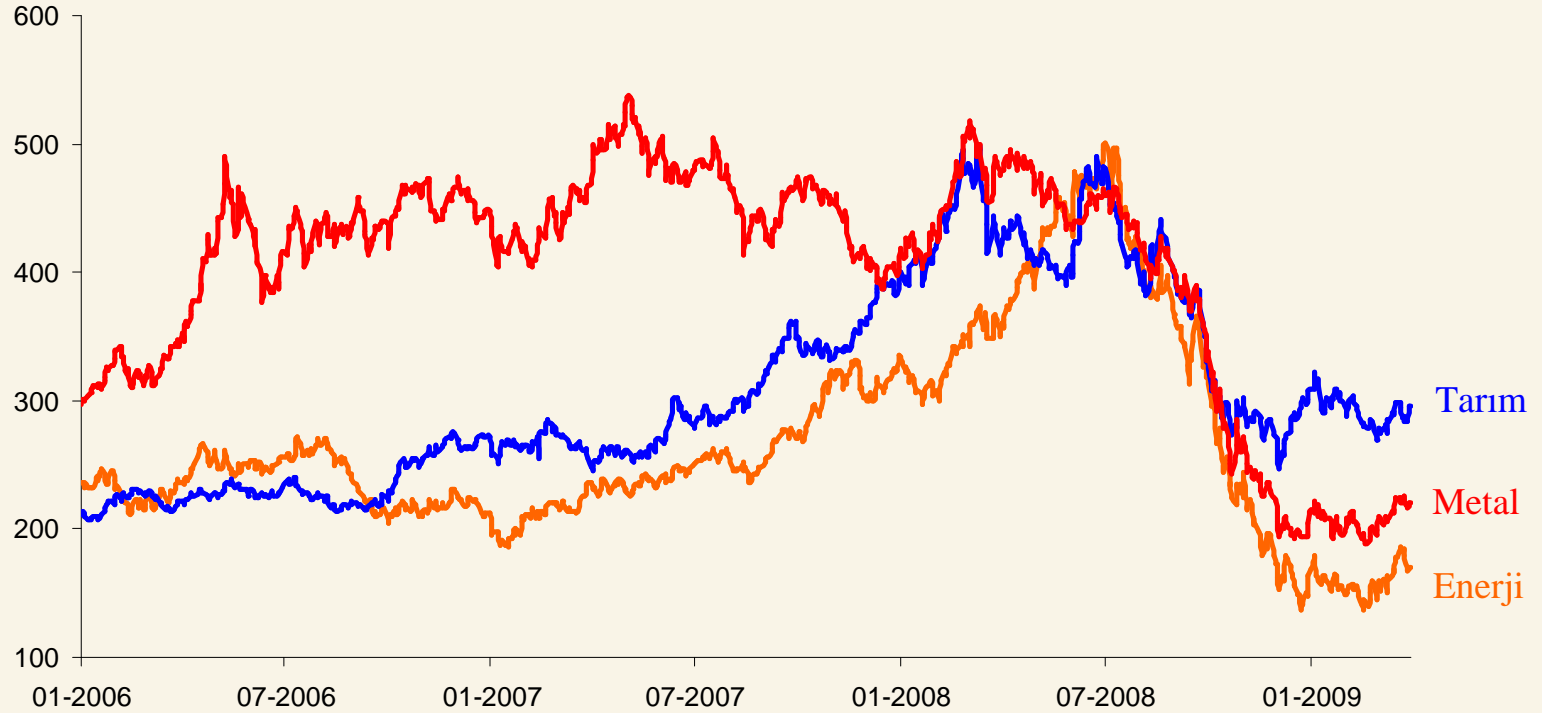
IV. Enflasyon Görünümü

Dünyada Emtia Fiyatları

Küresel büyümedeki yavaşlamaya paralel olarak emtia fiyatları düşük seviyelerini korumaktadır.

Emtia Fiyatları Endeksi
(1 Ocak 2006 – 1 Nisan 2009)

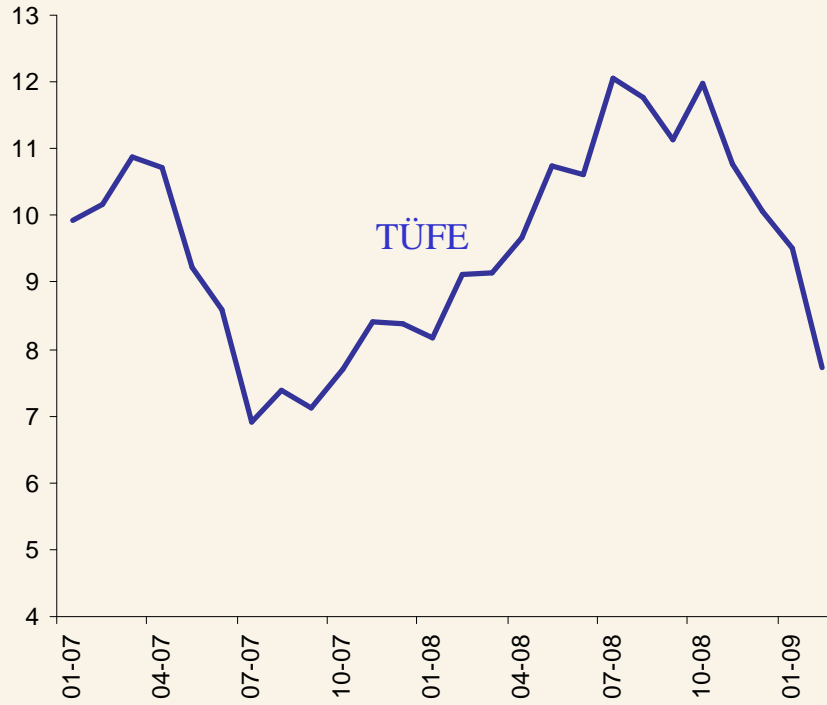
Kaynak: Bloomberg

Türkiye'de Enflasyon Gelişmeleri

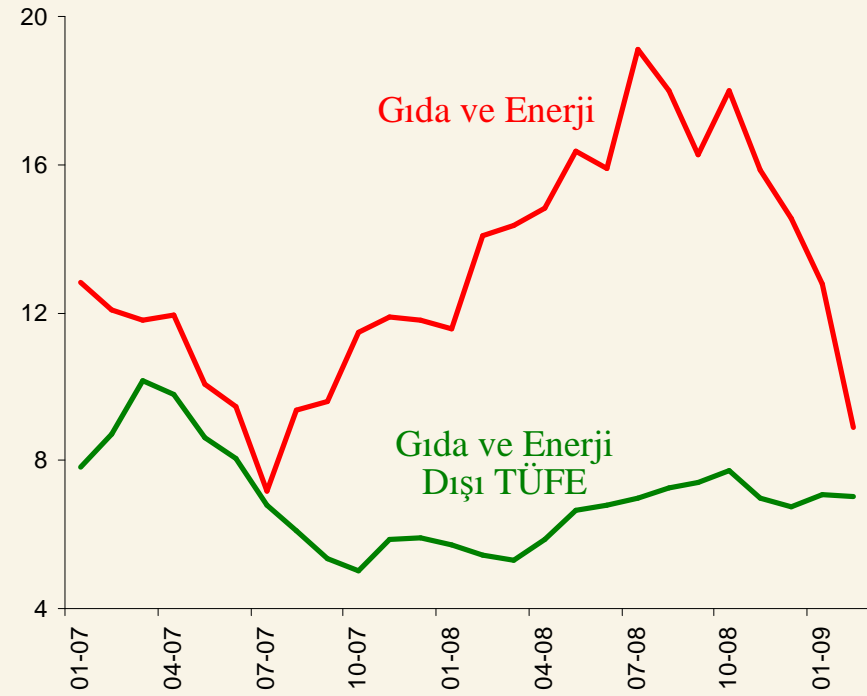
Şubat ayında enflasyon oranı, 2007 yılı Ekim ayından sonraki en düşük seviyesine gerilemiştir.

Tüketici Enflasyonu
(Ocak 2007 – Şubat 2009, yıllık yüzde değişim)

Kaynak: TÜİK, TCMB

Gıda ve Enerji Enflasyonu
(Ocak 2007 – Şubat 2009, yıllık yüzde değişim)

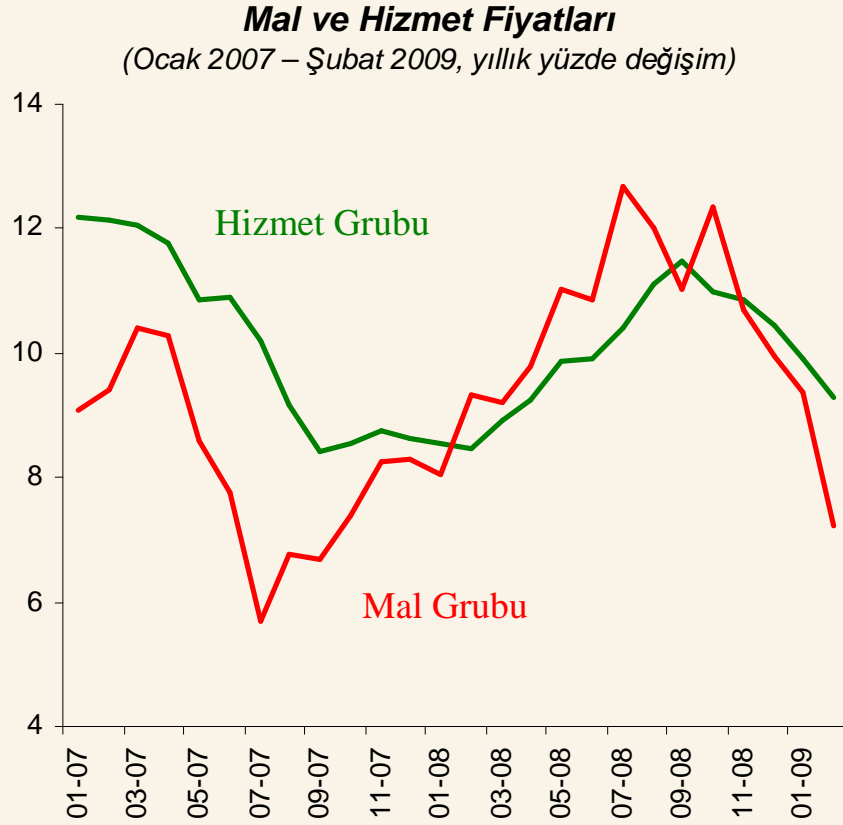

Kaynak: TÜİK, TCMB

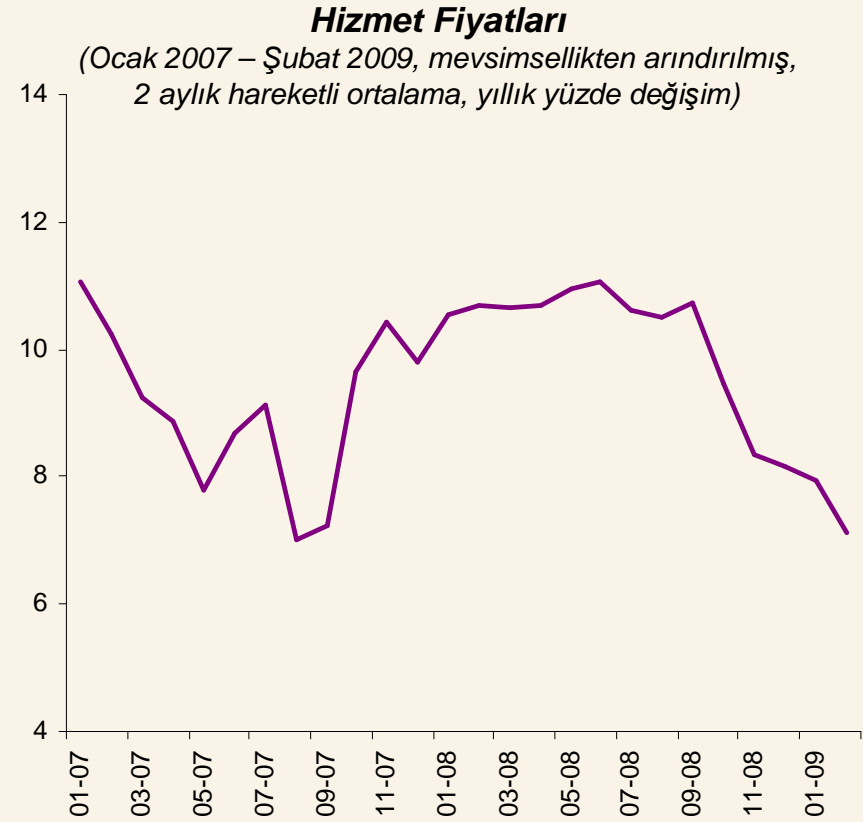

Türkiye'de Enflasyon Gelişmeleri

Hizmet fiyatlarının yıllık artış hızındaki yavaşlamanın belirginleşmesi enflasyonun ana eğiliminin aşağı yönlü olduğuna işaret etmektedir.

Kaynak: TÜİK, TCMB

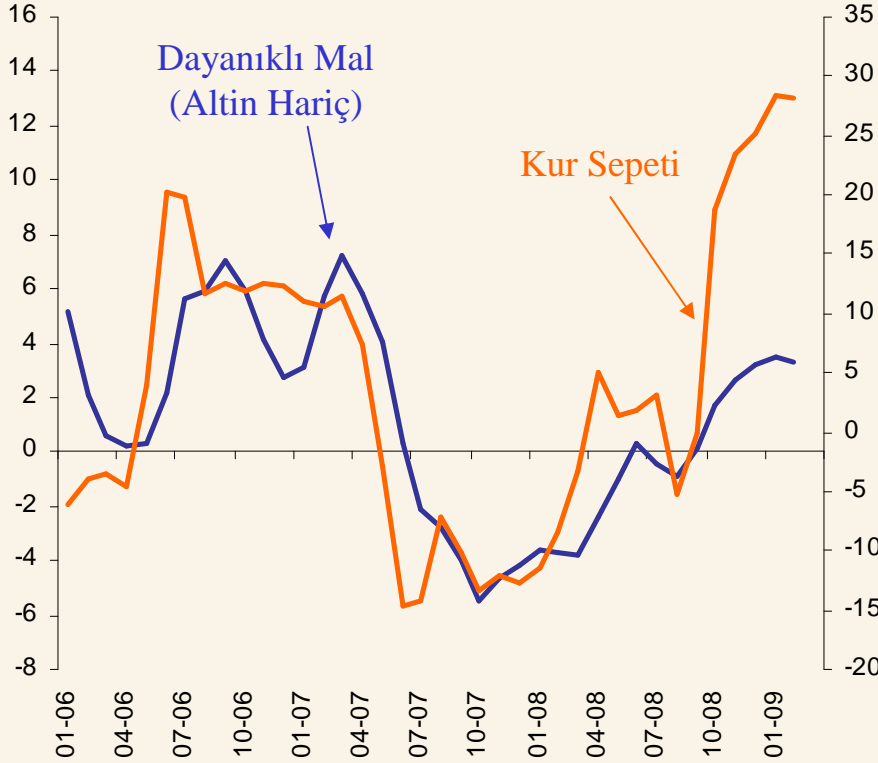
Kaynak: TÜİK, TCMB

Mal Fiyatları

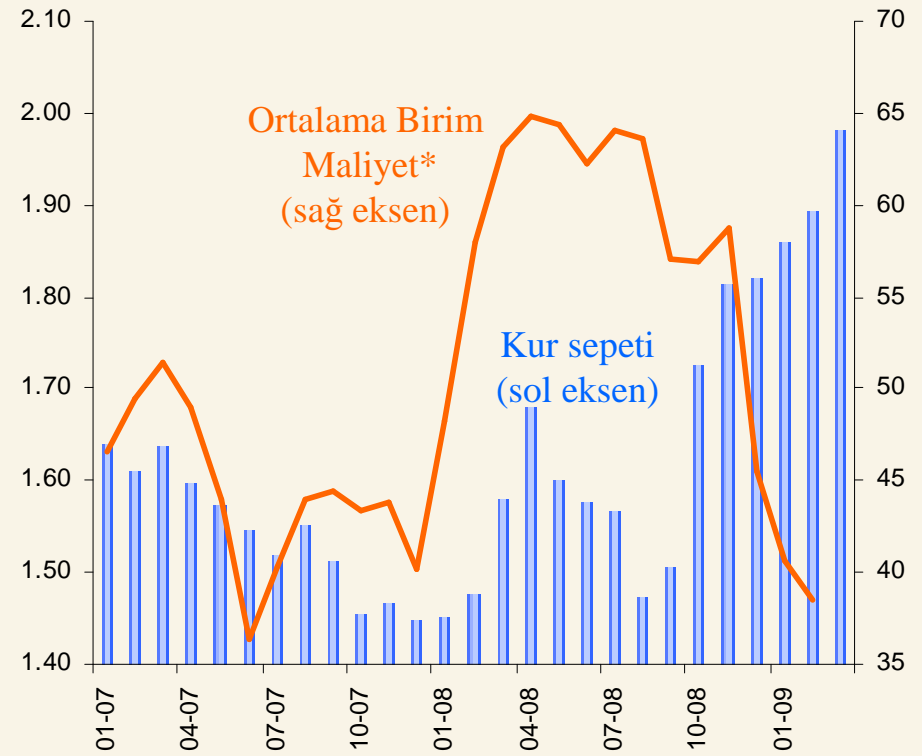
İktisadi faaliyetteki yavaşlamanın sürmesi TL'deki değer kaybının dayanıklı tüketim malları fiyatları üzerindeki etkilerini sınırlamaya devam etmektedir.

Dayanıklı Mal Fiyatları ve Döviz Kuru* Gelişmeleri
(Ocak 2006 – Şubat 2009, yıllık yüzde değişim)

* Eşit ağırlıklı ABD Doları ve Euro sepeti
Kaynak: TÜİK, TCMB

Ortalama Birim Maliyet* ve Kur Sepeti
(Ocak 2007 – Şubat 2009)

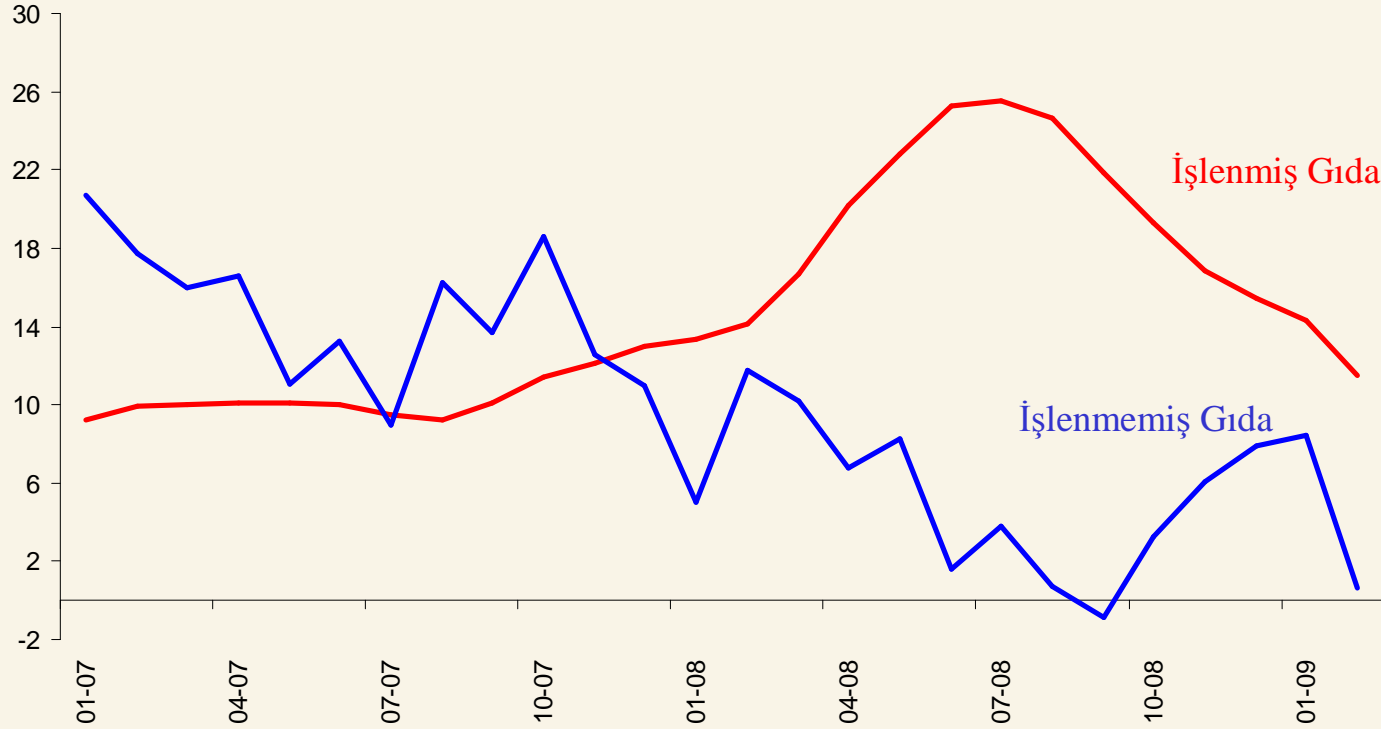
* İktisadi yönelim anketi
Kaynak: TCMB

Gıda Fiyatları

Mart ayında işlenmemiş gıda fiyatlarındaki hızlı artış nedeniyle yıllık enflasyonun geçici olarak yükselebileceği, sonrasında ise düşüş eğilimine geri döneceği tahmin edilmektedir.

Gıda Fiyatları
(Ocak 2007 – Şubat 2009, yıllık yüzde değişim)

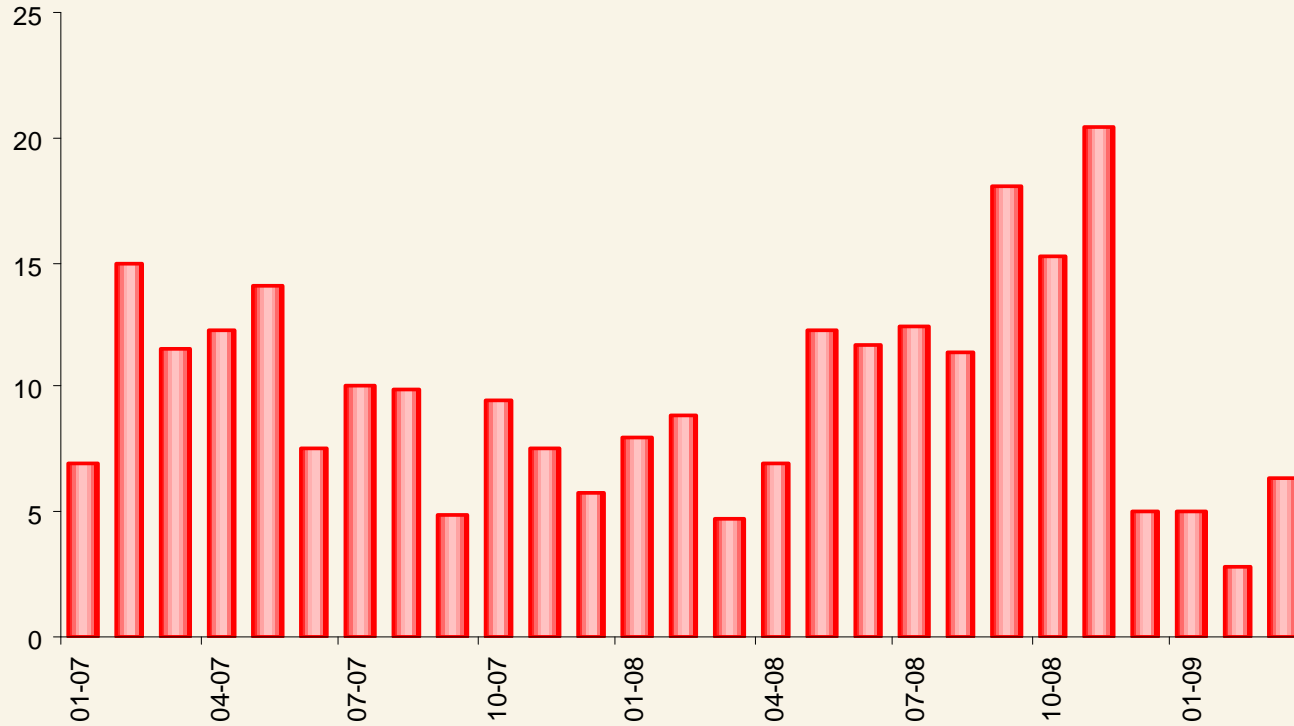
Kaynak: TÜİK, TCMB

Stok ve Maliyet Gelişmeleri

Firmaların stok eritme sürecinin hızlanacağı ve bu nedenle TL'deki değer kaybının dayanıklı mal fiyatlarına kısmen yansiyabileceği öngörülmektedir.

Mamul Stok Seviyesi*
(Ocak 2007 – Mart 2009)

* İktisadi yönelim anketinde yer alan normal üstü mamul stok seviyesi ile normal altı stok seviyesi farkıdır.

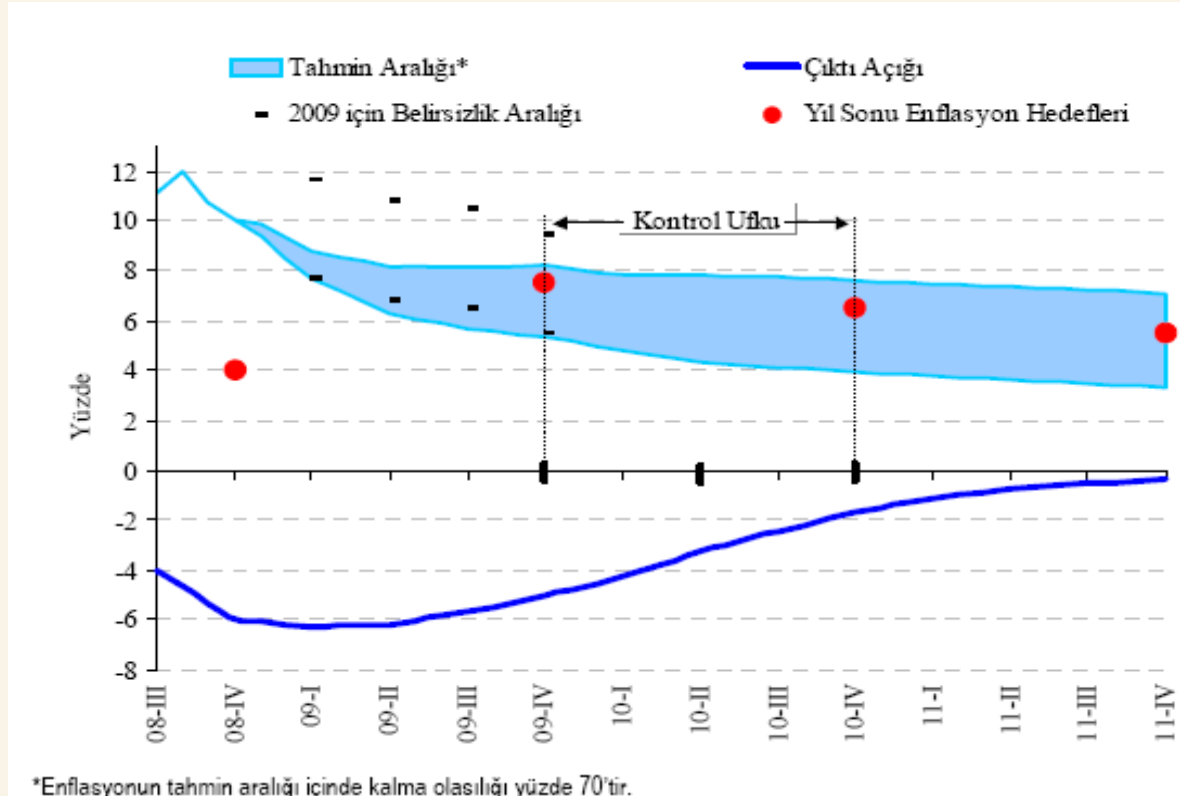
Kaynak: TCMB

Enflasyon ve Çıktı Açığı

Enerji ve gıda fiyatlarındaki düşüş ve hizmet fiyat artışlarındaki yavaşlamanın yıl ortasına kadar enflasyondaki düşüşü destekleyeceği tahmin edilmektedir.

Enflasyon ve Çıktı Açığı Tahminleri
(2008 3.Ç – 2011 3.Ç)

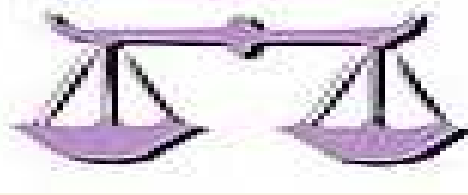

V. Para Politikası Duruşu

Fiyat İstikrarı ve Para Politikası

Fiyat İstikrarı

Deflasyon Riski

- Küresel işsizlik oranlarının hızla artması,
- Yatırımcı ve tüketici güveninin yeniden tesis edilememesi,
- Küresel talebin zayıflaması,
- Tüm ülkelerde iç talebin gerilemesi,
- Beklenen toparlanmanın daha da gecikmesi

Süreklilik arz eden fiyat düşüşlerine yol açabilir

Enflasyon Riski

- Reel politika faiz oranlarının aşırı düşürülmesi,
- Merkez Bankalarının piyasalara aşırı düzeyde likidite vermesi,
- Küresel genişleyici maliye politikaları,
- Beklenen toparlanmanın erken başlaması,
- Maliye ve para politikalarının zamanında sıkılaştırılmaması,

Orta vadede enflasyonist etki yapabilir

Merkez Bankalarının Para Politikası Duruşu

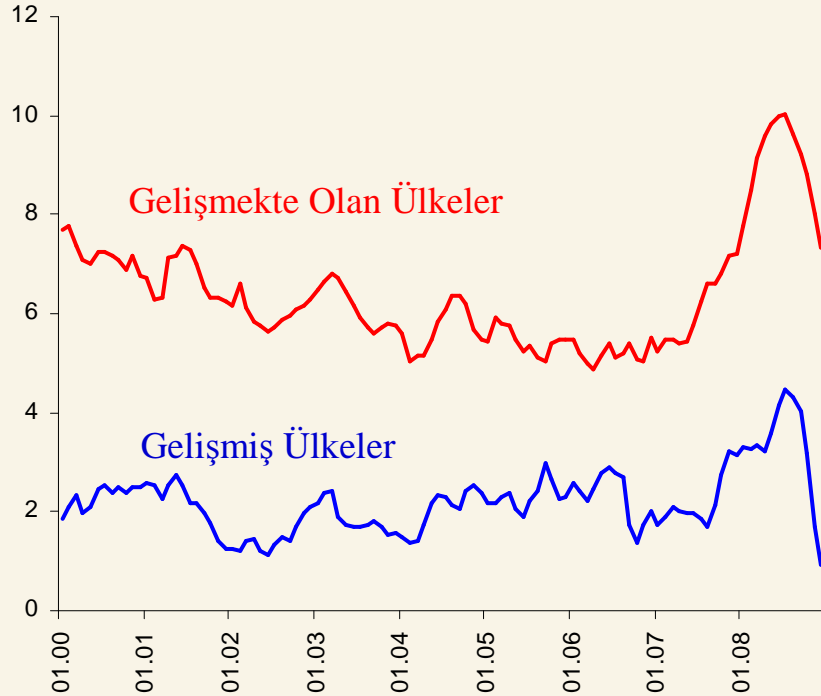

Para Politikası

Ekonomik krizin, iktisadi faaliyette her defasında daha önce tahmin edilenin ötesinde bir yavaşlamaya neden olacağı endişesi ile enflasyon kaygıları yerini deflasyon riskine bırakmıştır.

Enflasyon Oranı

(Ocak 2000 – Aralık 2008, yıllık yüzde değişim)

Kaynak: IMF

Geleneksel Olmayan Para Politikası Uygulamaları

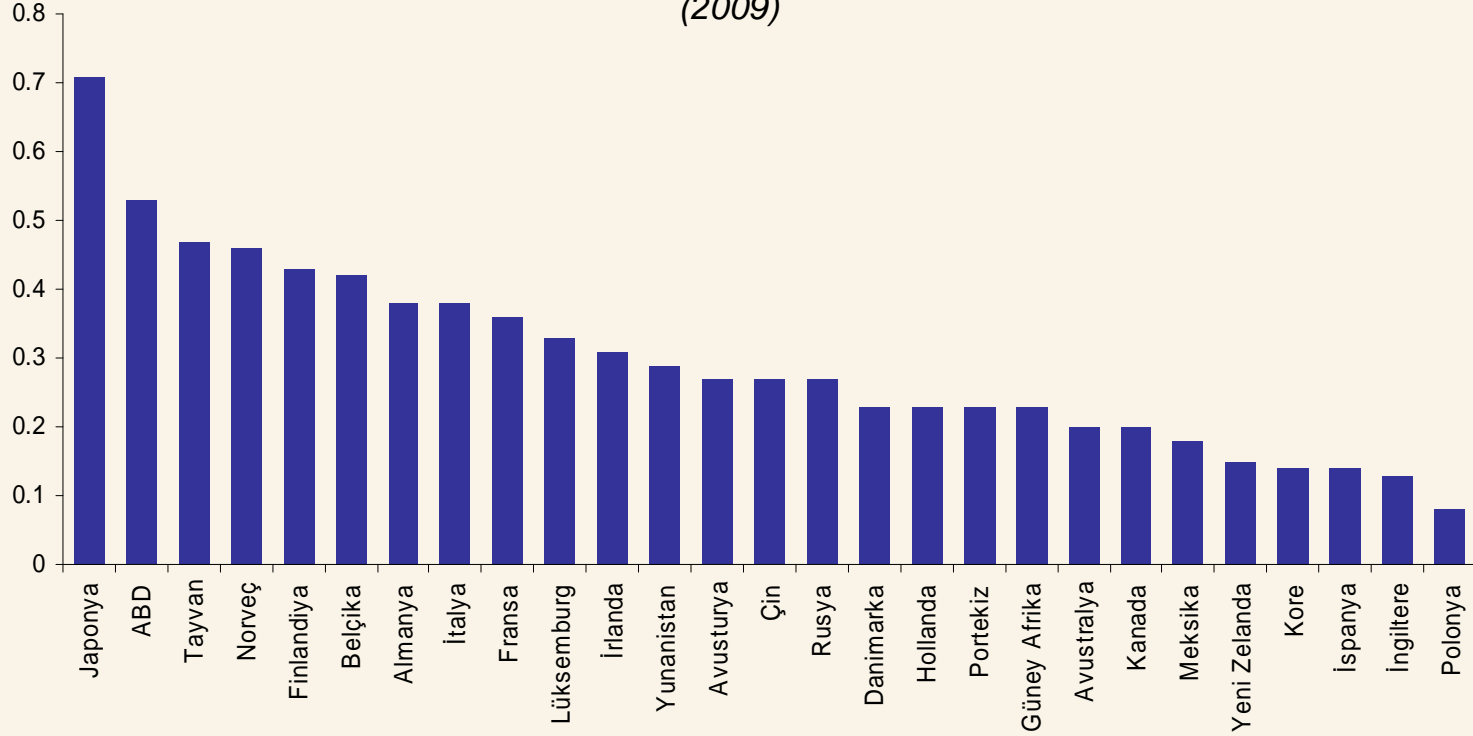
Ülke	Tedbir
ABD	2009 yılı içerisinde 1,25 trilyon ABD Doları değerinde ipotēğe dayalı menkul kıymetin alınması
	6 aylık dönem içerisinde 300 milyar ABD Doları değerinde uzun vadeli hükümet tahvilinin alınması
	Bankaların bilançolarında bulunan toksik varlıkların satın alınması
İngiltere	75 milyar Sterlin değerinde özel sektör kağıtları ile orta ve uzun vadeli hükümet tahvilinin alınması
İsviçre	İsviçre Frangı cinsinden özel sektörün ihraç etmiş olduğu borçlanma enstrümanlarının alınması

Deflasyon Riski

Küresel kriz ortamında, deflasyon riskinin ne derecede belirgin olacağı büyük ölçüde dünya ekonomisinin nasıl ve ne zaman toparlanmaya başlayacağına bağlıdır.

*Deflasyon Kırılganlık Endeksi
(2009)*

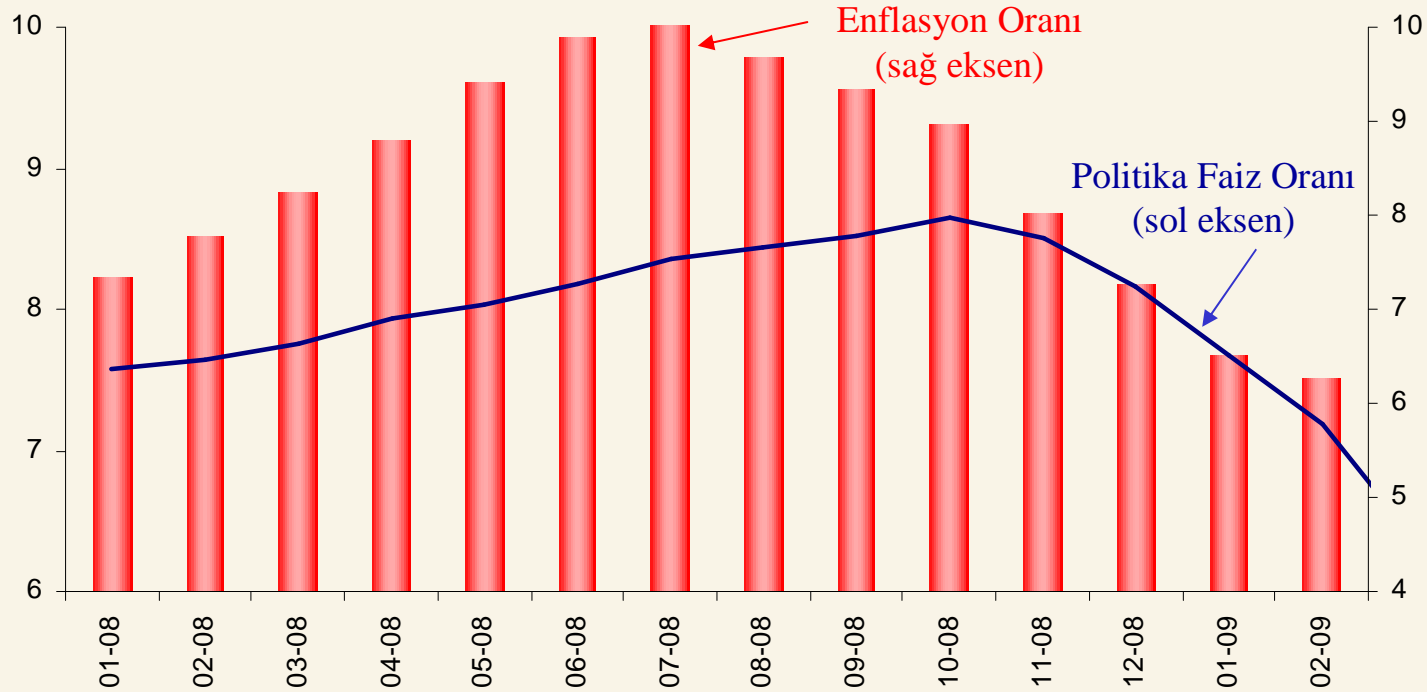
Kaynak: IMF

Para Politikası

Başlangıçta döviz kurlarındaki değer kaybı ve finansal istikrar kaygıları nedeniyle temkinli bir tavır sergileyen gelişmekte olan ülkelerin merkez bankaları , enflasyonun endişe kaynağı olmaktan çıkması ile birlikte son dönemde para politikalarını gevşetme eğilimine girmişlerdir.

Gelişmekte Olan Ülkelerde Enflasyon ve Para Politikası Faiz Oranları
(Ocak 2008 – Şubat 2009, yüzde)

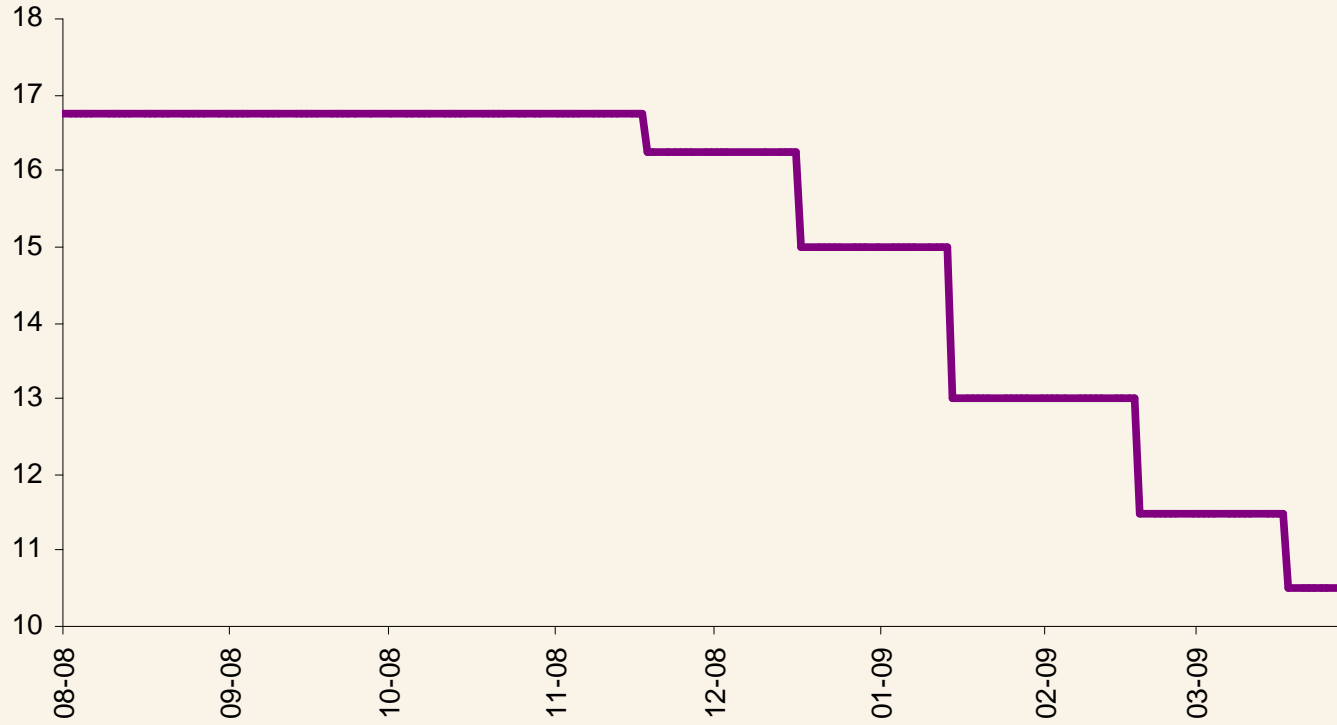
Kaynak: TCMB, Merkez Bankaları

Para Politikası Duruşu

Benzer bir şekilde Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası, 2008 yılı Kasım ayında bu yana politika faizini 625 baz puan indirmiştir.

TCMB Kısa Vadeli Faiz Oranları
(Ağustos 2008 – Mart 2009, basit, yüzde)

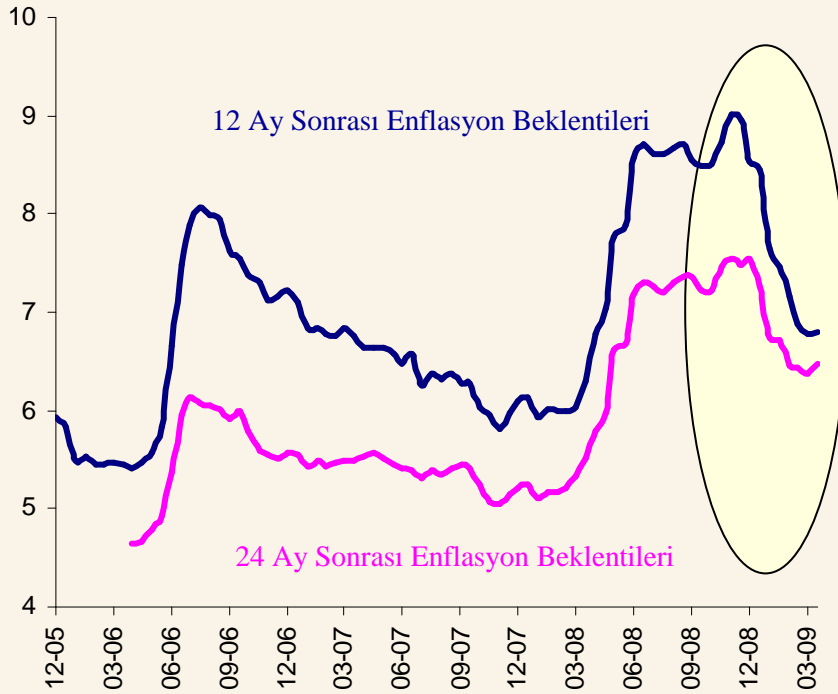
Kaynak: TCMB

Para Politikası Duruşu

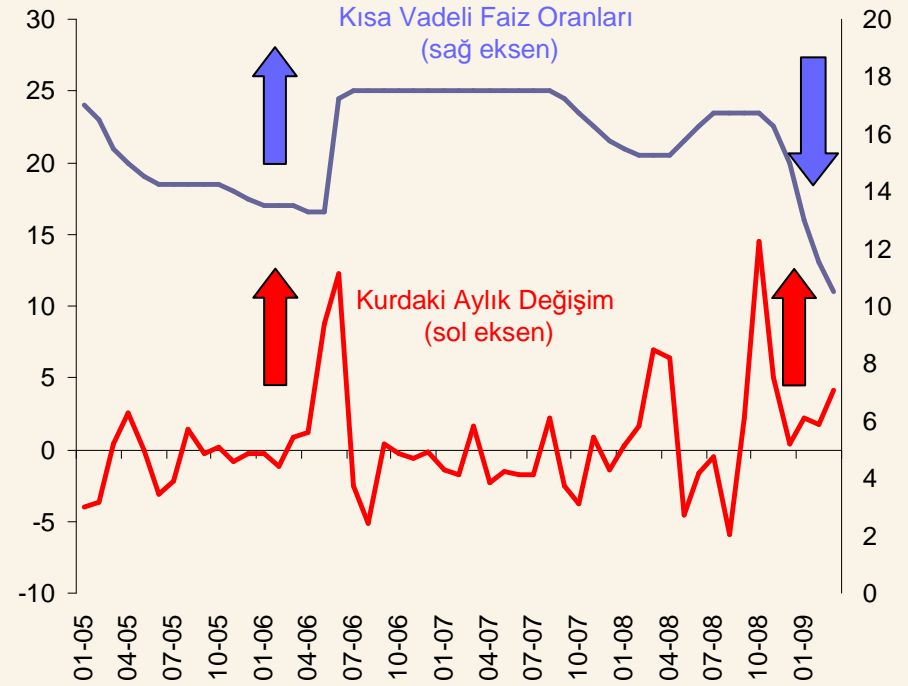
Hem risk algılamalarındaki sınırlı iyileşme, hem de Merkez Bankasının faiz indirimlerinin açıklanan enflasyon verileri ile desteklenmesi sonucunda piyasa faizleri hızlı bir düşüş eğilimine girmiştir.

Enflasyon Beklentileri
(Aralık 2005 – Mart 2009, yüzde)

Kaynak: TÜİK, TCMB

TCMB Kısa Vadeli Faiz Oranları ve Döviz Kuru*
Gelişmeleri (Ocak 2005 – Mart 2009)

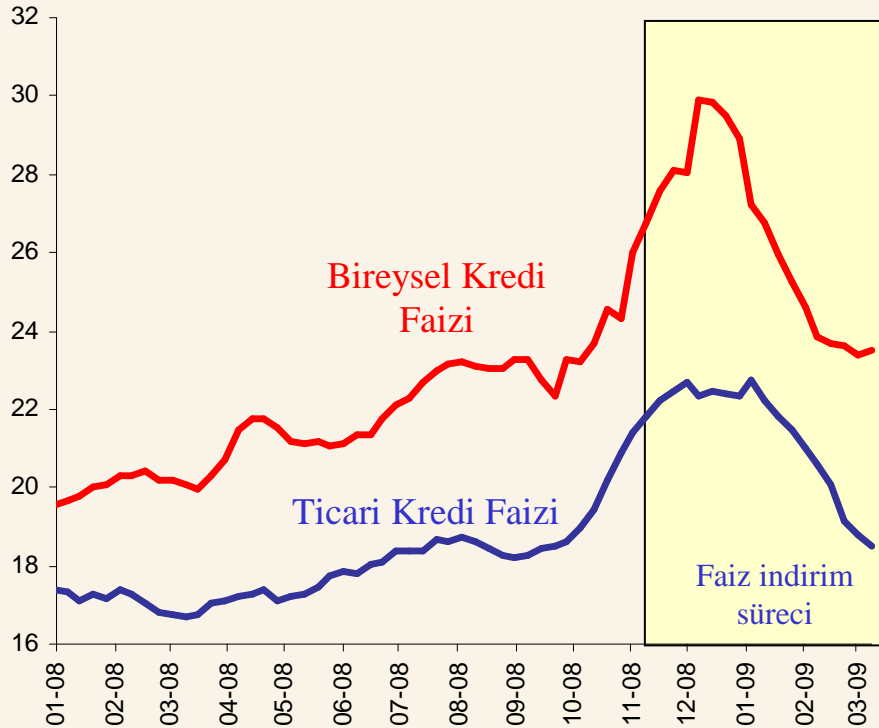
* Eşit ağırlıklı ABD Doları ve Euro sepeti
Kaynak: Hazine Müsteşarlığı, TCMB

Para Politikası Duruşu

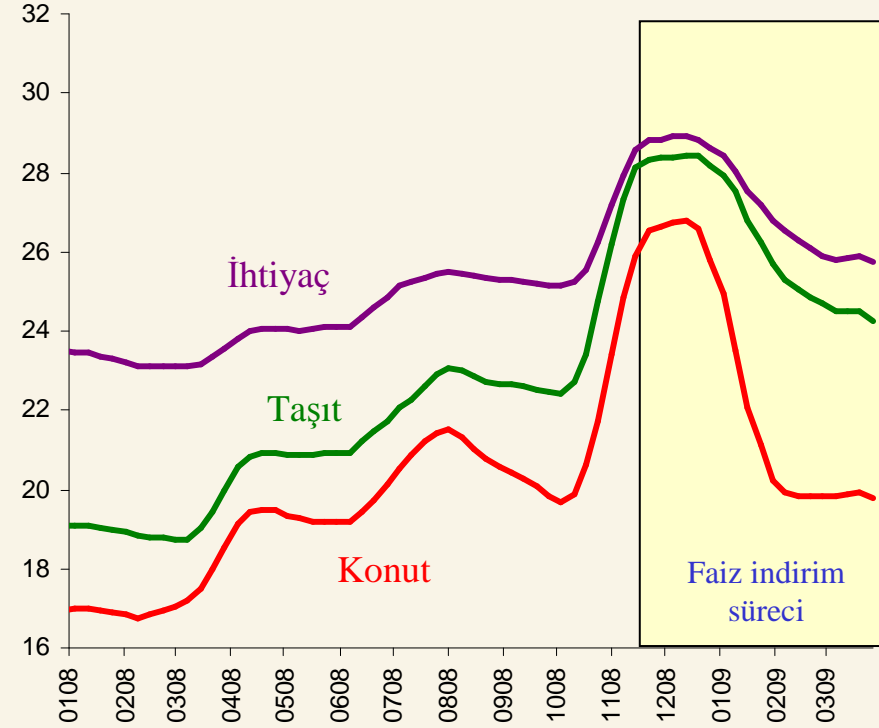
Gerçekleştirilen faiz indirimlerine rağmen finansal koşullardaki ek sıkılık kısmen devam etmektedir. Bununla birlikte son dönemde kredi faizlerinin, küresel mali krizin zirve yaptığı Ekim 2008 dönemindeki seviyesine gerilediği dikkat çekmektedir.

Bireysel ve Ticari Kredi Faiz Oranları
(Ocak 2008 – Mart 2009, yıllık yüzde)

* 4 haftalık hareketli ortalama
Kaynak: BDDK, TCMB

Tüketici Kredileri Faiz Oranları
(Ocak 2007 – Mart 2009, yıllık yüzde)

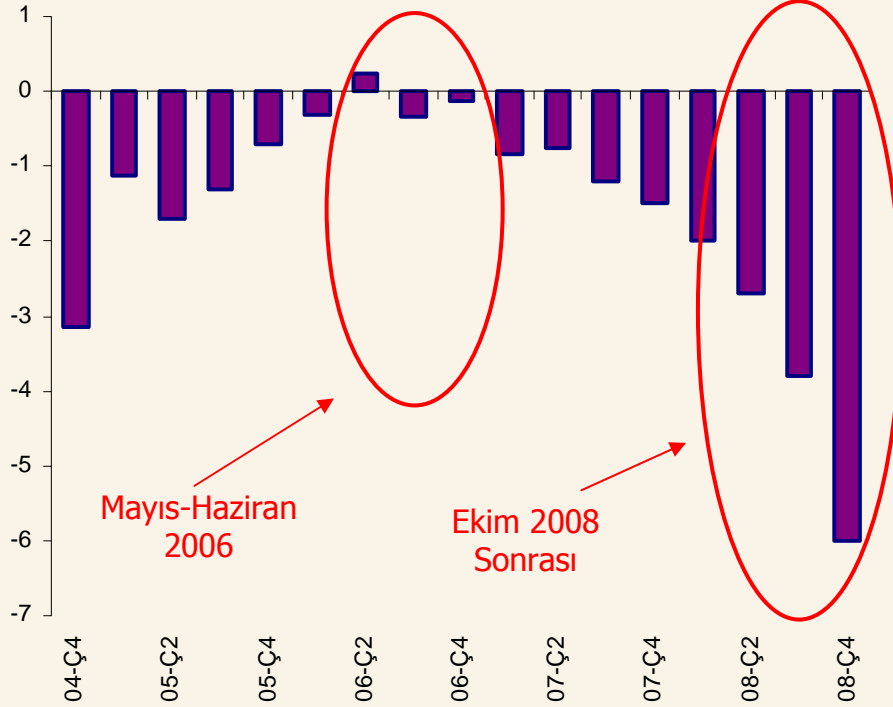
* 4 haftalık hareketli ortalama
Kaynak: BDDK, TCMB

Para Politikası Duruşu

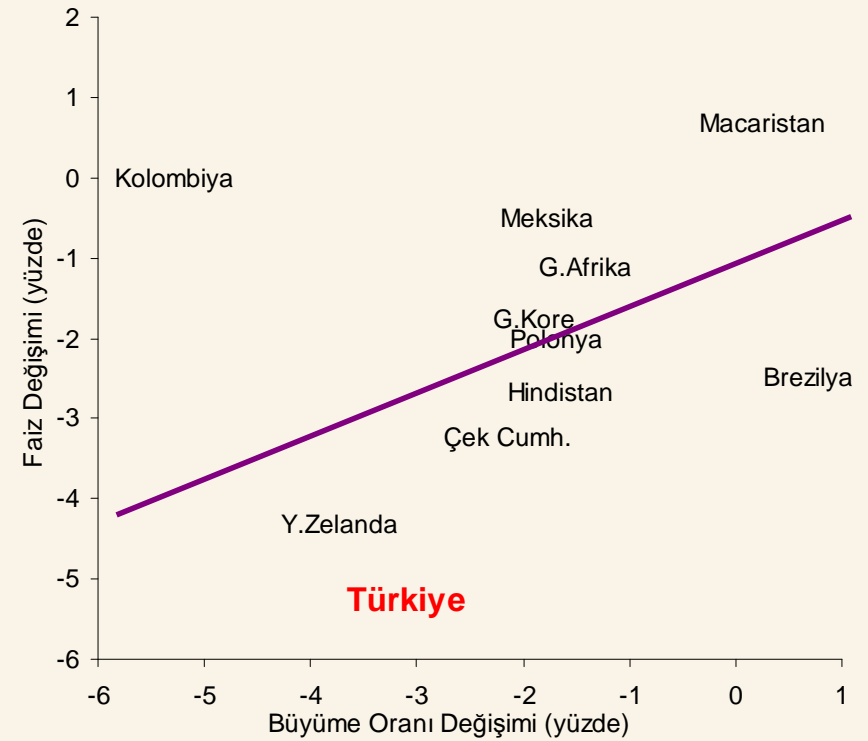
Küresel krizin derinleştiği dönemden itibaren politika faizlerindeki değişim miktarı ile iktisadi faaliyetteki eğilim arasında kuvvetli bir ilişki olduğu görülmektedir.

Türkiye'de Çıktı Açığı
(2004 4.Ç – 2008 4.Ç, yüzde)

Kaynak: TCMB

2007 4.Ç – 2008 3.Ç Arasında Büyüme Oranındaki Değişim ve Politika Faizi Değişimi

Kaynak: Bloomberg, TCMB

Para Politikası Duruşu

Son dönemde döviz kurlarında faiz kararları sonrası ortaya çıkan hareketler, döviz kurlarının politika faizi esnekliğinin istikrar dönemlerindeki kadar yüksek olmayabileceğini göstermektedir.

Politika Faizi Değişimi ve Yerel Para Birimlerinde Değer Kaybı
(12 Eylül 2008 - 23 Mart 2009 arası, yüzde)

Kaynak: Merkez Bankaları, TCMB

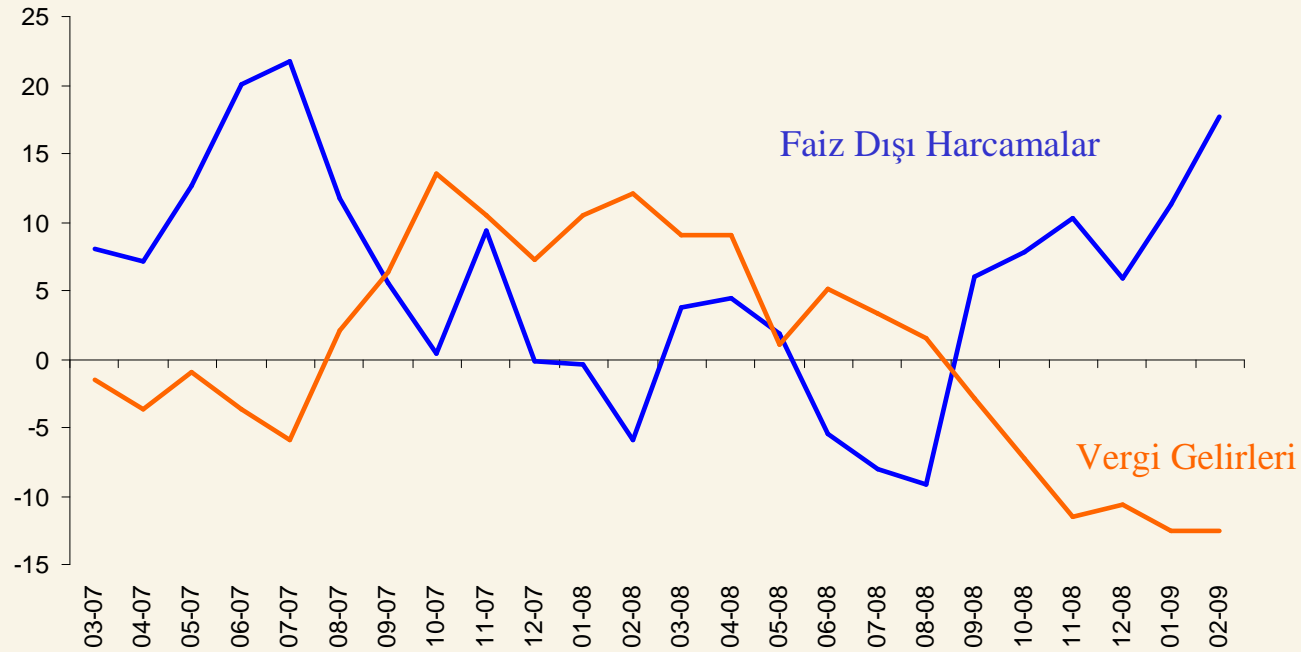

Para Politikası Duruşu

2009 yılında kamu kesimi borçlanma gereksiniminin belirgin olarak yükselmesi para politikası kararlarının iktisadi faaliyet üzerindeki olumlu etkilerini zayıflatabilecektir.

Kısa vadedeki mali gevşemenin, orta vadede borç dinamiklerinin sürdürülebilirliğini temin eden bir çerçeve ile desteklenmesi gerekmektedir.

Merkezi Yönetim Vergi Gelirleri ve Faiz Dışı Harcamalar
(Mart 2007 – Şubat 2009, yıllık yüzde değişim, 3 aylık hareketli ortalama)

Kaynak: Hazine Müsteşarlığı, TCMB

Yeni Türk Lirası Likiditesi

Merkez Bankası, fiyat istikrarını sağlama temel amacı ile çelişmemek kaydıyla, önümüzdeki dönemde piyasada TL likidite sıkışıklığı arttığı taktirde;

1. Teknik faiz indirimi erkene alınarak operasyonel yapıyı değiştirebilecektir.
2. Likidite sıkışıklığının gelişimine bağlı olarak,
 - a. Repo işlemleri ile fonlama vadesinin uzatılmasını,
 - b. İkinci el piyasadan doğrudan DİBS alımlarını gündemine alabilecektir.
3. Likidite sıkışıklığının kalıcı olarak artması ve diğer önlemlerin yeterli olmaması halinde TL zorunlu karşılıkların sınırlı ölçüde indirilmesini gündeme alabilecektir.

Döviz Likidite Önlemleri

Merkez Bankası, her zaman olduğu gibi bundan sonra da döviz piyasasının sağlıklı çalışması ve döviz likiditesinin desteklenmesi amacıyla gerektiği takdirde ilave önlemleri imkanları ölçüsünde ve basiretli bir şekilde almaya devam edecektir.

Alınabilecek Önlemler:

- 1. Uluslararası piyasalardaki sorunların derinleşmesi ve bu durumun ülkemizi de olumsuz yönde etkilemesi halinde, dalgalı döviz kuru rejimi ile çelişmeyecek şekilde döviz piyasasına doğrudan müdahale edilmesi,*
- 2. Bankaların Döviz ve Efektif Piyasalarında işlem yapma limitlerinin artırılması,*
- 3. Döviz Depo Piyasasında borçlanma vadelerinin uzatılması ve borç verme faiz oranlarının düşürülmesi,*
- 4. Yabancı para zorunlu karşılık oranlarının sınırlı bir miktar daha indirilmesi gündeme gelebilecektir.*

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI

Antalya Ticaret ve Sanayi Odası

**Durmuş YILMAZ
Başkan**

2 Nisan 2009